

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da umom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din —50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
born, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, dno. Tele-
fon št. 24. SHS poštnoštevilni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 11. junija 1922.

Številka: 131.

Rušite stranke — a ne rušite države!

Maribor, 10. junija.

Z verjetno, občudovanja vredno ci-
lično doslednostjo nadaljuje — zla-
sti mariborsko — klerikalno časopisje
svoje herostratsko delo. Ni je številke
»Slov. Gospodarja« ali »Straže«, ki bi
ne bila polna najostrejših klevet
proti državi, na kateri ne najdemo lista
(o ljubljanskih danes ne govorimo!)
niti pičice dobrega.

Slovensko ljudstvo še nima pozitiv-
ne državne zavesti. V velikem njego-
vem delu je državna zavest negativna,
avstrijska, protisrbska. Mnogi dobri
poznavalci razmer so trdno prepričani,
da bi se danes v slučaju plebiscita re-
cimo na bivšem Stajerskem zmagalo
habsburgovstvo. Značilno za naše tr-
ditve o protisrbski in obenem protidr-
žavni mentaliteti klerikalne stranke
je dejstvo, da so se pridružili stranki
odlični stebri bivšega štajercijanstva
in nemškega nacionalizma.

V našem ljudstvu je treba šele vz-
gojiti pozitivno, jugoslovensko držav-
no zavest. V ta namen pa treba buditi
zaupanje v državo, v njen obstoj in
njen napredek. Pri tem nič ne škoduje,
nasprotno je celo zdrava dobrohotna
kritika morebitnih nepravilnih pojavov.
Velikanski pa je prepad med zdravo
dobrohotno kritiko in hudobnim za-
bavljanjem. Če pa vzamete na pr. v
roko — samo pazite, da si umijete po
porabi roke! — »Stražo« od petka 9. t.

m. torej dan po kraljevi poroki, bote
pričakovali vsaj kratkega poročila o
tem, kako se je poroka vršila. Namesto
tega najdete v njej ponatise iz obkur-
nih beograjskih časopisov, na pr. o
fantastičnih 200.000 srebrnih dinarjih
ki jih je baje yorški princ kot kraljev
prvi svat vzel iz naše Narodne banke
in jih razmetal med narod. Če čita
takšne budalosti Srb, ki je že od nek-
daj utrjen v svoji pozitivni državni za-
vesti, se bo zasmel in pomilovalno
pljunil pred takšnim brezvestnim čas-
nikarskim spekulantom na instinkt
mase. Pri nas je stvar drugačna. Naše
»verno in pobožno« ljudstvo, kar ga je
v klerikalni stranki, smatra tudi tak-
šno pisarijo za evangelij in v njem se
še bolj utrja protijugoslovenski nega-
lizem. Klerikalnemu časnikarskemu
kulizem se je posrečilo zrušiti zopet kos
zaupanja v državo, odkrhniti zopet
kamen v stavbi državnega čula.

In to žalostno protidržavno raboto
vrši klerikalno časopisje s hladnokrv-
no tendencioznostjo dan za dnem.
Dan za dnem čitaš v njem, kako ropar-
ska je naša država napram davkopla-
čevalcem, kako izmetava milijarde za
nepotrebne stvari, kako se ministri vo-
zijo v avtomobilih na državne stroške
(ko se je vozil dr. Korošec kot minister
iz Beograda v Slovenijo z državnim
avtomobilom in na državne stroške, je
bilo vse v redu!), kako imamo po nepo-
trebnem toliko vojaštva itd. In vse to
je pisano v tonu, iz katerega nenki kle-
rikalni bralec črpa edino le eno: prej
je bilo bolje, v sedajni državi je slabot!
Tako goji klerikalno časopisje negati-
vizem, sovraštvo do nove jugosloven-
ske države, podira vanjo zaupanje, ru-
ši državo samo.

Tu ne pomaga noben izgovor, češ,
mi smo le proti sistemu, proti režimu,
proti vladajočim strankam. Tudi v
drugih državah se vrši boj med stran-
kami, boj med stranko na vladi in med
pozicijo. Le pogledajte na Češko. Imate
tam polno opozicijskih strank, in ven-
dar izmed vseh samo dve češki stranki
vršita enak herostratski posel kot naši
klerikalci: to so komunisti in slovaški
klerikalci. Vse druge opozicijske stran-

Dogodki v Beogradu.

Konferenca zunanjih ministrov male
antante.

Beograd, 9. jun. Včeraj so bile
končane seje zunanjih ministrov male
antante. Sklenjen je bil skupni nastop
male antante — po možnosti v zvezi s
Poljsko — tudi v Haagu. Morda bo
določena zelo enotna delegacija. Ugo-
tovila se je enotnost v zunanje-politič-
nih smernicah male antante. Sklenje-
no je bilo dalje, da se vrše perijodični
medsebojni sestanki.

Iz narodne skupščine.

Beograd, 9. jun. V današnji seji
je bil s 151 proti 48 glasovom sprejet
zakon o ministrski odgovornosti.

Beograd, 9. jun. Proračunska
debata bo končana najkasneje koncem
julija.

Beograd, 9. jun. Danes je češko-
slovaški min. preds. dr. Beneš posetil
predsednika skupščine dr. Ribarja. Po-
vabil je naše parlamentarce na poset
v Prago. Povdarjal je važnost utrditve
zveze med obema državama.

Odhod visokih gostov.

Zagreb, 10. junija. (Izv.) Teko-
včerašnjega dneva se je peljalo mno-
go odličnih gostov pri kraljevi poroki

Velik požar v Budimpešti.

DKU Budimpešta, 9. junija. Da-
nes dopoldne je izbruhnil v skladi-
šču tukajšnjih tovarn za droge Gaber
& Co. velik požar in uničil skoraj vse
zaloge. Škoda cene na 50—60 milijonov.

Originalna tatvina.

DKU Budimpešta, 9. junija. V
poštnohranilnišnem poslopiju so nezna-
ni zlikovci razstrelili par pokalnih pa-
tron in paniko, ki je nastala med šte-
vilnim občinstvom, izkoristili za to, da
so pobrali hranilnišne knjižice. Žepni
tatovi so ob tej priliki pokradli okoli
250.000 denarja.

Pred žetvijo v Romuniji.

DKU Budimpešta, 9. junija. (Ori-
ent-Radio). Kakor poroča oficijelni
romunski list »Vitorul«, bo letos izvoz
novega žita popolnoma prost. Izvzeta
je samo pšenica. Da pospeši gojenje
pšenice, bo vlada izdajala premije
onim, ki bodo z racionalnim poljedel-
stvom dvignili produkcijo.

Še nemiri v Gor. Šleziji.

DKU Bitnovo, 9. junija. Okrožni
nadzornik je proglasil nad mestom Bit-
novo in okolico obsežno stanje.

Švica ne ve, kje je Čita.

DKU Bern, 9. junija. Švicarski
dopisni urad poroča, da v uradnih kro-
gih o bivanju Čite v Švici ni ničesar
znanega.

Olajšave za potovanje v Nemčiji.

DKU Berlin, 10. junija. Kakor
poročajo listi, je vlada ugodila mno-
gostranski želji trgovskih krogov ter
odredila, da pri izdaji potnega dovolje-
nja ni treba več utemeljevati potova-
nja. Pač pa ne dobe potnega dovolje-
nja osebe, ki bi ogrožale javno varnost
ali pa nemško narodno gospodarstvo.

Grki bombardirajo turško mesto.

DKU Canigrađ, 9. junija. Iz
turške strani se poroča, da je dne 8.
t. m. ob pol eni uri dospela v prista-
nišče v Sansounu grška križarka,
spremljana od treh torpedov. Povelj-

na potu v domovino skozi Zagreb, med
drugimi italijanski princ d'Udine,
španski infant Alfonso in angleški
princ Yorški. Na kolodvoru ni bilo ni-
kakih sprejemov. Včeraj zvečer je od-
potoval iz Beograda tudi hrvaški po-
krajinski namestnik Demetrovič.

Dr. Beneš pri dr. Ninčiču.

Beograd, 10. junija. (Izvirno) Po
obisku predsednika narodne skupščine
dr. Ribarja je obiskal češkoslovaški
ministrski predsednik dr. Beneš na-
šega zunanjega ministra dr. Ninčiča,
kjer je ostal pri dnevju.

Ministrski svet o dogodkih v Zagrebu.

Beograd, 10. junija. (Izv.) Na
včerašnji seji ministrskega sveta se je
mnogo razpravljalo o razmerah in
zadnjih dogodkih v Zagrebu.

Dr. Beneš pri grškem zun. ministru.

DKU Beograd, 9. junija. Danes
zjutraj je obiskal dr. Beneš grškega
zunanjega ministra Theotokisa, s ka-
terim je razpravljalo o političnih vpra-
šanjih, posebno o češko-slovaško-grški
trgovinski pogodbi. Zvečer je imel dr.
Beneš zadnji razgovor z dr. Ninčičem
ter je odpotoval ob 18. uri preko Za-
greba in Linza v Prago.

nik te flotile je predal guvernerju ulti-
matum, v katerem zahteva, da se te-
kom ene ure uničijo skladišča orožja
in municije. Tri četrt ure po predaji
ultimata so pričeli Grki bombardirati
mesto, kar je trajalo do pete ure popol-
dne. Obstreljevanje je povzročilo mno-
go škode in zahtevalo več človeških
žrtev.

Ali bomo kaj dobili?

DKU Pariz, 9. junija. Reparaci-
jska komisija se je na današnji seji ba-
vila z materijalnimi dajatvami za Ju-
goslavijo in Belgijo. (Podrobnosti še
niso znane. Op. ured.)

Nemški politik v Jugoslaviji.

Beograd, 9. junija. (Izv.) Te dni
je prišel iz Berlina v Beograd nemški
demokratski poslanec Heile, prijatelj
znanega Naumanna, ki je med vojno
toliko propagiral idejo Srednje Evro-
pe. Heile med drugim propagira idejo
splošnega mednarodnega demokratske-
ga kongresa ter ima jutri v tej zadevi
konferenco s člani jugoslovanskega de-
mokratskega kluba Davidovičem, dr.
Marinkovičem in dr. Kukovcem. V
soglasju z našo vlado hoče potovati
imenovani politik po naši državi, da
študira vprašanje nemških manjšin.

Dr. Kukovec je dr. Heile v pogo-
voru izjavil, da hoče odvrniti Nemce
v Jugoslaviji od vsakega koraka, ki bi
se mogel z naše strani tolmačiti kot
našemu narodu neprijazen. Poudarjal
je izrecno, da v nemški državi Vele-
nemci danes nimajo niti pol odst. pre-
bivalstva za seboj. Vsa nemška država
je danes tako trdno demokratska, da ni
niti namanje misliti na obnovitev ne-
srečne predvojne politike.

Borza.

Zagreb, 10. junija. (Izvirno. Pred-
borza). Pariz 6.325, Curih 13.25, Lon-
don 3.85, Berlin 24.50, Praga 1.37, Ita-
lija 3.64, Newyork 63.75 Dunaj 0.445,
Budimpešta 0.793.

Curih, 10. junija. (Izvirno. Predb.)
Pariz 47.47, Zagreb 190, London 23.51,
Berlin 1.81, Praga 10.10, Italija 27.—,
Newyork 5.22%, Bukarešta 3.70, Dunaj
3%, žig. krone 3%, Budimpešta 60,
Varšava 13.

ke pa vedno povdarjajo svoje pozitiv-
no državno stališče. Ali pogledajte na
Francosko, na Angleško! Vsem stran-
kam je država nekaj svetega, vzviše-
nega. Pobijajo pač nasprotno stranko,
njene ideje, njeno delo, država je pa
za vse nekaj nedotakljivega, kar je tre-
ba čuvati kot punčico v očesu. Samo
naši klerikalci hočejo uživati žalostno
slavo, da ne vedo razločevati med dr-
žavo in recimo demokratsko stranko.
Samo oni mečejo državo in vladne
stranke v en koš. Njim je ljubši Radić,
kateremu je dokazana protidržavna
rabota, plačana s tujim denarjem, za-
to o njem in o najnovejših tozadevnih
razkritjih molče; nasprotno smo pre-
pričani, da bi zopet na vse grlo zavpili
o nasilju in terorju in batinaštvu v dr-
žavi SHS, če bi danes na pr. dala vla-
da veleizdajnika Radića zapreti. Tudi
to bi jim bil dobrodošel povod, da uda-
rijo po državi, v kateri ni svobode, v
kateri vlada nasilje.

Nehajte z rušenjem zaupanja v dr-
žavo, z rušenjem državne zavesti in
države same! Sovražstvo do vladnih
strank vas je preslepilo, da ne razloču-
jete strank od države. Spoznajte, da
ste na krivi poti! Rušite stranke, ru-
šite — če vam to dela veselje! — zlasti
našo demokratsko stranko, pobijajte
njene ideje, njen program, njeno delo!
Poiščite si magari vsak dan novega
Kamenarovića, da vam bo pomagal v
boju proti narodni demokraciji, izmi-
slite si vsak dan kak nov demokratski
panama — vse to prenesemo in proti
vsemu temu se bomo vedeli braniti. Ne
rušite pa temeljev države same, ne ru-
šite zaupanja vanjo pri onem ljudstvu,
ki ga še niste vzgojili v pozitivnem ju-
goslovenskem državnem duhu in ki je
po vaši zasluzi še vedno prepojeno s
habsburgovskim, protislovenskim du-
hom!

Potreba stavbene ak- cije v Mariboru.

Stanovanjska beda, ki se je poja-
vila po vojni kot posledica medvojne
stagnacije v gradnji stanovanjskih
hiš, je postala tekmo časa ena najne-
varnejših socialnih rakran naše dobe.
Ta rakrana razjeda tako življenje,
gnotno stanje, zdravje in moralo niž-
jih in srednjih slojev pri nas, kakor
tudi drugod; posebno nevarna pa je
ravno v Mariboru, kjer ima v ozadju
povrh vsega tudi še političen pomen
in kjer je gradbena stagnacija ostala
nespremenjena tudi še vsa ta leta po
končani vojni. Mislimo, kar hočemo in
kakor hočemo, končno moramo prizna-
ti vsi nepobitno dejstvo, da je naš Ma-
ribor v gradnji novih hiš najbolj za-
ostal. Vsa jugoslovenska, tudi znatno
manjša mesta, so ga v tem oziru dale-
ko prekosila. Za zgled ni treba nava-
jati Ljubljane, Zagreba in Beograda,
zadostuje nam za primero že Celje. —
Tudi v Celju je stavbeno gibanje mno-
go večje nego v Mariboru. Lansko po-
letje sem prepotoval velik del naše dr-
žave; bil sem na Hrvatskem, v Slavo-
niji, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji;
toda povsod, kamorkoli sem prišel,
sem videl mnogo v gradnji se nahaja-
jočih novih stanovanjskih hiš. Celo v
malih mestecih na dalmatinskih oto-
kih. Le v Mariboru se ne ganemo.

Kakor sem že omenil, je stanovan-
jska beda v Mariboru še mnogo bolj po-
pereča kakor kjerkoli drugje, ker so
ji pridružuje poleg drugega tudi še
političen pomen, na kar večina žalibog
prerada pozablja. Priznati si moramo
namreč brez škodljive samoprevare,
da smo nekdanji ponemčeni in ponem-
čurjeni Maribor osvojili zaenkrat
pravzaprav še samo državnopravno in

kvečjemu še politično, čeprav v tem drugem vprašanju še nismo docela na jasnem, kako stojimo, ker nam bodo to pokazale komaj prihodnje volitve, pri katerih bodo imeli pravico glasovanja tudi Nemci, katere pri zadnjih volitvah še niso imeli. Ljudsko štetje lanskega leta nam pri tem ne sme slepiti pogleda na položaj, kakršen je v resnici, ker se je iz politično-taktičnih razlogov mnogo nemčurjev vpisalo za Slovence, so pa radi tega ostali še vedno narodno nezanesljivi. Gospodarsko pa imajo Nemci in nemčurji navdomno tudi še danes veliko premoč nad Slovenci; najobčutnejšo premoč pa imajo med hišnimi posestniki, od katerih je komaj 50 Slovencev.

Da raste zadnje čase Nemcem in nemčurjem greben, posebno pa odkar so si ustanovili svojo lastno gospodarsko-politično organizacijo, vemo vsi prav dobro in to tudi že čutimo. Razmere, vstvarjene ob osvobođenju, jih danes deloma še ovirajo pri razmahu, posebno pa jih zaenkrat ovira še stanovanjski zakon. Kaj pa bo, če se nekega dne stanovanjski zakon ukine in bodo stanovanja prosta? Že danes vidimo, da imajo Nemci in nemčurji vsi brez izjeme stanovanja in to najlepša in najudobnejša, čeprav jih je mnogo v našem mestu popolnoma brez posla in so nekateri celo tuji državljani, dočim je nešteto Slovencev brez stanovanj, oziroma vsaj brez primernih stanovanj. Ker vemo iz prakse le predobro, da se na oblasti ne moremo preveč zanašati, in te tudi, ako bi hotele, ne morejo ukreniti veliko v našo zaščito, se nekega lepega dne, ko ne bo več zakona o zaščiti stanojemalcev, lahko zgodi, da bodo Nemci in nemčurji pometali slovenske stranke iz svojih hiš na cesto. To se zdi na prvi pogled malo verjetno, je pa vendar mogoče in je treba s tem računati. Na eni strani je treba opozoriti na to eventualnost že danes pristojno oblast, na drugi strani, in kar je mnogo bolj važno, pa je treba misliti na to, da se prične v našem slovenskem Mariboru z zidanjem slovenskih stanovanjskih hiš. — Pravi slovenski Maribor bo vstal komaj tedaj, ko bomo mi Slovenci dobili nadmoč nad nemškimi in nemčurjskimi hišnimi posestniki.

Radi tega moramo z največjim veseljem pozdraviti in z vsemi silami podpirati snujočo se akcijo za zbiranje gradbenega fonda ter za gradnjo stanovanjskih hiš s strani mariborskih Slovencev. Kdorkoli ima dovolj potrebnega kapitala, da si lahko postavi lasten dom, naj se loti tega dela čimprej, kajti naraščanje draginje bo vedno bolj oteževalo gradnjo novih hiš. Pri gradnji hiš pa je treba misliti tudi

na to, da je v nepremičninah, predvsem v hišah, kapital najbolje naložen. Vrednost kapitala naloženega v denarnem zavodu stalno pada z naraščanjem draginje, ki bo naraščala tudi še nadalje, ker je vsaka nada na preokret v tem oziru popolnoma prazna, vsaj še za dogledno dobo. Nasprotno pa vrednost nepremičnin, posebno hiš, stalno raste in bo tudi še naraščala, posebno tedaj, ko bo ukinjen stanovanjski zakon.

Država nudi onim, ki si hočejo postaviti nove hiše, vse ugodnosti. Take nove hiše so za dolgo dobo let proste davkov, obenem pa so tudi proste stanovanjskih odredb, pred vsem maksimaliranja najemnin za oddana stanovanja. Zato bi bilo neobhodno potrebno, da bi šla tudi občina v tem oziru na roko onim, ki hočejo zidati. Pred vsem bi pa morala poskrbeti za čim cenejše stavbene parcele. Potreba stavbene akcije s slovenske strani v Mariboru postaja od dne do dne večja, obenem postaja pa tudi vedno manjši ugodni čas za pričetek take akcije. Treba je iti na delo, dokler je čas, dokler nas ne prehitijo neprijetni dogodki. To naj velja naši javnosti v resen opomin v resnem času.

V soboto, dne 10. junija ob 20. uri
vsi v Narodni dom na

demokratski družabni večer!

Politične vesti.

* O slovenski manjšini v Avstriji pišejo praški »Narodni Listi«. Bilo bi zanimivo preiskati, koliko pravice ima slovenska manjšina v Avstriji. Morda bi hoteli poročati kaj več o tem avstrijski zastopniki na praškem kongresu Društva za Zvezo narodov. Zlasti še o tem, koliko šol vzdržuje avstrijska vlada Slovencev na Koroškem in Štajerskem in kakšne politične pravice uživajo slovenske manjšine. Dosedaj je znano le toliko, da v Avstriji zatirajo Slovence s strašnim terorjem, boječ se, da bi glasno pred vsem svetom zahtevali pravice, ki jim gredo po mirovnih pogodbah! — Pripomnimo, da bi bila dolžnost naše vlade poskrbeti za to, da bi podatki o zatiranju koroških Slovencev prišli v inozemske liste. Tako bi bil zunanji svet malo bolj poučen o dunajskih zvižajah in bi ne zaupal onim, ki mednarodne pogodbe izigravajo s pristno nemško nesramnostjo.

žina posameznih stranj pri zemlji pa 225 m. To piramido so raziskovalci popolnoma rekonstruirali, dočim one meseca še niso. Piramida solca sestoji iz petero teras, ki postajajo proti vrhu vedno manjše. Zgrajena je iz finejšega in grobrega kamenja ter iz opeke, ki je obložena z raznim kamenjem, a tudi iz ilovice, ki pa je tudi obložena s kamenjem. To je splošen način gradnje starih srednjeameriških stavb. Kakor piramido meseca, tako obkrožajo tudi to piramido manjše stavbe. Z vrha piramide je krasen razgled na mehiško dolino. Tu se je nekoč nahajal tempelj, posvečen bogu Tenatihu, v katerem se je nahajal ogromen, iz enega samega kamna izklesan kip tega božanstva, ki je bil z obrazom obrnjen proti vzhodu. Kipova prsa so pokrivala zlate plošče, katere so vsako jutro obžarili solčni žarki. Zanimivo je, da je ta kip ostal nepokvarjen tudi še za časa španske invazije, odstraniti in uničiti pa ga je dal prvi mehiški škof Zumarraga, kakor ima ta fanatik na vesti tudi uničenje mnogih drugih dragocennih spomenikov staroameriške kulture.

Kakor one v Egiptu, tako so bile tudi te piramide določene za grobišča, čeprav se vhoda vanje ni našlo nikjer. Radi tega so nekateri mnenja, da so stari Mehikanci pokopavali svoje slavnike v zemlji in so komaj potem zgradili nad njihovimi grobovi piramide, drugi pa trdijo, da so te piramide služile le spominu mrtvih, dočim ti sami niso bili pokopani pod njimi. Koncem »pota mrtvih« se nahaja najzanimivejša stavba, tempelj Quetzalcoati. Poprej, predno se je mislilo

* Manjšinsko vprašanje — najtrši oreh. V Pragi se je te dni zaključila konferenca društev Zveze narodov. — Konferenca je imela namen rešiti nekatera mednarodno-pravna vprašanja. Dasi ravno gre le za rešitev, ki ima več ali manj teoretičen značaj, so nastala tako resna nesporazumljenja, da je konferenca končala s fiaskom. Zaradi enostranskega tretiranja manjšinskega vprašanja so bili zastopniki male antante prisiljeni demonstrativno zapustiti zborovalno dvorano. To je seveda konsterniralo vse delegate in je moral predsednik Italijan Ruffini odstopiti. Predsedstvo je na to započelo pogajanja, ki so sicer končala s kapitulacijo liginega vodstva, a delegatje so se vendarle vdeležili zaključne seje, katero je vodil rektor pariške univerze Apell. Nemci in Madžari so celo v Pragi pokazali svoje rogove in začeli manevrirati proti Čehom in Poljakom, češ, da zatirajo narodne manjšine. Vsem, ki količkaj poznajo češke razmere, je dobro znano, da češka vlada tako konsekvantno spoštuje in izvaja manjšinsko varstvo, da jo napadajo celo češki politiki kakor Dyk, Mareš in drugi, katerim se ne more očitati, da bi bili proti intencijam Zveze narodov. Češkoslovaška vlada je vedno pripravljena za pošten kompromis z Nemci, a nemški politiki ga trdovratno odklanjajo, ker jim je češkoslov. republika trn v peti. Nedvomno so v delegacijah Lige društev zveze narodov idealni in duhoviti možje, imajo pa to slabost, da so preveč dostopni vplivom rafinirane nemško-madžarske propagande. Tako se vsaka pot k sporazumu razbije ob odporu šovinistov!

* Čehi in Hrvati. Hrvatski separatisti so tako globoko pogrezli v svojem slepem »svetstvu« do Srbov, da so začeli napadati celo češke liste, ker jim nočejo sekundirati. Megalomanija gotovih zagrebških »politikov« je narastala tako daleč, da zahtevajo celo od Čehov, da naj zasovražijo Srbe in sedanjoo državo: češ, kdor ni z nami, je proti nam. To jezuitsko moralo so občutili praški »Narodni listi«, nad katerimi je zaropotal »Obzor«, ker je urednik Jos. Pata objavil simpatičen feljton o dr. Prohaskovem »Pregledu sodobne srbsko-hrv. literature«. G. VI. Lunaček je v »Obzoru« udaril po Prohaski in po Pati, indirektno tudi po vsej češki javnosti, ki se noče izpostavljati za politiko Hrv. bloka (katere spiritus agens je slovanski izdajalec Radić). »Obzorovemu« uredniku ni prav, da češki novinar piše simpatično o dr. Prohaski, ki je »slučajno« Hrvat in Jugosloven, ne ugaja mu, da piše »srbsko-chorvatska literatura«, namesto »chorvatsko-srbska«, bode ga v oči

da je bila to utrdba, ker je vodil vanjo dobro urejen vodovod ter je bila okrog in okrog obdana z nasipi in jarki. Zato so Španci tej stavbi tudi dali ime »Cindadelá«, t. j. utrdba. Novejša raziskovanja pa so dognala, da je bil to pravi tempelj. Situacija po izkopavanju je sledeča: Pred gledalcem se nahaja trg, ki obsega 16.000 kv. m., obkrožen z zidovi. V vsakem kotu tega trga se nahaja po ena stolpu podobna stavba, sestoječa iz dveh združenih delov. Vsaka teh stolpom podobnih zgradb ima obliko piramide. V preseku merijo 400 m, v širini 80 m, visoke pa so 7 m. Med temi ogelnimi piramidami se nahajajo na severni in zapadni strani še po štiri enako zidane, toda manjše piramide. Te piramide so spojene s spodnjim robom z ogelnimi piramidami, a s središčem s kamenitim stopnicami. Na vzhodni strani se nahajajo samo tri take piramide. V sredini trga se dvigata dve različno veliki piramidi, ki sta tudi različno okrašeni z ornamentmi. Sicer pa sta zgrajeni docela v istem stilu, kakor one na vogalih. Večja piramida je visoka 22 m, manjša pa samo 5 m. Večja ima na prvem pročelju ornamentalno sliko boga vetra, Quetzalcoati.

V piramidi solca se nahaja manjša dvorana, napravljena v času raziskovanja, ki služi za muzej. V tem muzeju se nahajajo vsi važnejši predmeti, katere so našli v Teotihuacanu pri izkopavanju. Kar se zgradb samih tiče, posebno piramid, so to tehnično in umetniško dovršena dela ter dokazujejo, da je graditeljstvo bilo tedaj, ko so nastale, na izredno visoki stopinji.

povdaranje Jugoslovenstva itd. I. Pata objavlja v »N. Listi« z dne 6. t. m. daljši odgovor in pravi med drugim: »Lahko rečem takoj, da so (ti napadi) odraz notranjih jugoslov. sporov, ki so sicer dovolj žalostni, v katere se pa mi nikakor nečemo in ne moremo vmešavati. Že izza preporedne dobe obstoja za nas svetla tradicija složnega prizadevanja vseh jugoslovenskih plemen za ustvarjenje zedinjenega naroda, prizadevanje, ki je doseglo svoj višek v skupnih bojih za svobodo med svetovno vojno in ki je tudi imelo uspeh. Za nas obstoja enotna Jugoslavija — ali če »Obzor« hoče — uradno: kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev.« Svoja izvajanja končuje: Mi se hočemo vedno bolj zblíževati in ne oddaljevati. Z metodami g. Lunačka se Slovani nikdar ne bomo zblížili: ne z osebnimi napadi, marveč z mirno, stvarno kritiko, predvsem pa s požrtvovalnim delom pridemo k zaželenemu cilju. Te besede naj bisi zapisali v srca oni hrvatski separatisti, ki vsaj še niso prodali svoje slovenske časti: mi se hočemo vedno bolj zblíževati in ne oddaljevati.

* Hrvatski separatisti in kraljeva poroka. Mislili smo, da bodo treznejši hrvatski separatisti pokazali ravno ob kraljevi poroki, da vedo razlikovati režim od države in krone. Hrvatska je bila v hudih bojih z madžarsko vlado, a kljub temu so zagrebški listi navdušeno registrirali vsak dogodek na vladarskem dvoru. Spomnimo se le na krizo 1. 1908. in na proslavo 60-letnice Franca Jožefa v Zagrebu! Kaj vse so pisali takrat zagrebški listi. Trdimo pa; hrvatski narod se kljub temu raduje nad kraljevo poroko. Zagrebški »republikanci« so doživeli že marsikatero razočaranje, zdaj nad Italijani, potem nad Madžari, nad Valero in nad Lloyd Georgeom, nad memorandumom in nad Genovo. Se bodo krotki in hudo monarhistični. Le čakajmo!

* Blokaški junaki. Separatistični hrvatski Sokol je pred par dnevi v spremstvu drugih Radićevih »apostolov« priredil izlet na Plitvička jezera, da bi tam »zabil« v zemljo mejnike seljačke hrvatske republike. Purgarji iz Vlaske ulice so bili uverjeni, da je njihova podla protidržavna agitacija poplavila tudi Liko, Pribečevičev volilni okraj. A tu so se pošteno uštelili. Ko so Ličani izvedeli, da pridejo zagrebški purgarji krošnjari s svojo edino zveličavno republiko, so jim priredili primeren sprejem. Tu so pa blokaški pokazali, da niso zastoj prijatelji Italijanov. Ko so namreč Ličani postali nekoliko bolj glasni, so blokaški »revolucionarji« izpremenili taktiko in — začeli kazati hrbet; kmalu se je to umikanje obrnilo v obupen beg, ki

Vendar pa so te stavbe še vedno dokaj misteriozne, ker se ne ve, ne kdo jih je zgradil, ne čemu so pravzaprav služile. Niti za umetniške motive se ne ve, odkod izvirajo. Gotovo je le eno, da so bile namreč zgrajene že davno pred Kristom, in sicer jih je najbrže zgradilo plemo Ottoni, o katerega preteklosti nam je znanega prav malo. Potom naporenega raziskovanja in proučevanja ustnih sporočil, se je dalo ugotoviti samo toliko, da so to plemo pozneje podjarmili Tolteki, Asteki in Chiohmeti, ki so se tekom stoletij prelili v nov narod Naluča, katerega so pokončali Španci, ko so si osvojili Mehiko. Glede zveze med nastankom teh mehiških piramid in piramid v Egiptu, so mnenje raziskovalcev različna. Nekateri, pred vsem angleški učenjaki, trdijo, da so mehiške starejše nego egipčanske ter da so te druge nastale pod vplivom prvih; nemški učenjaki pa so mnenja, da so ameriške novejšega datuma nego afriške. Res najbrže ne bo ne eno, ne drugo, pač pa bo skoro gotovo to, da so obje nastale pod vplivom tretjih, katerih mi ne poznamo, ki so bile zgrajene davno pred nam znanimi egipčanskimi in mehiškimi, ter so se ob geoloških izpremenbah površine naše zemlje pogrezale skupaj z ozemlji, na katerih so stale v morske globine. Kje je stala ta zemlja, to bodo morda dognala raziskovanja bodočih dob, ko bomo stali v tem oziru na tako visoki stopinji, da bomo lahko natančneje preiskovali tudi pokrajino pod morsko gladino.

R. R.:

Spomeniki davne kulture.

Konec.

Narod, ki je gradil mesto Teotihuacán je častil, kakor Japonci, solnce in mesec, kakor tudi druge zvezde visokega neba, razprostirajočega se nad obzorji; zato je postavljaj tem božanstvom tudi spomenike, piramide. Piramida meseca tvori severno točko Teotihuacana ter je posvečena obožavanju meseca. Visoka je 42 m, njen spodnji obseg pa zavzema 16.000 kvadr. metr. Dasi ravno je tako ogromna, je vendar še vedno manjša kakor piramida solca. Na vrh piramide vodijo visoke stopnice, prav tako kakor na znane piramide v Egiptu. Na prvi stopnici se nahaja nekaka predzgradba, okrog nje pa obilo drugih manjših zgradb. Od te piramide vodi v ravni črti proti jugu, med ruševinami, pot imenovana »Calle de los Muertos«, kar pomeni po naše pot mrtvih, ki je dolga približno 8 km, ob njeni strani levo in desno pa se nahajajo 10 do 20 m visoki grički. To so bile male piramide posvečene posrednim zvezdam, ki pa so ob enem služile tudi za grobišča znamenitim osebam. Posebno zanimivo je to, da je med piramidami v Mehiki skupnost v tem, da služijo oboje astronomskim relacijam, toda v kolikor se za egipčanske relacije piramid ve, se za mehiške ne ve točno.

Vzhodno od »pota mrtvih«, približno na polovici, se nahaja v jugovzhodni smeri takozvana piramida solca. njena višina znaša 66 m, dol-

zelo spominja na »Cadornove zmage«. Ali z drugimi besedami: Ličani so dali »Radiću in njegovim apostolščem čuti, da življajo na njegovo hrvatsko republiko« in da ostanje to, kar so bili: »napredni Jugoslaveni, ki hočejo imeti eno hišo in eno streho; v tej hiši pa bodo dobri državljani že sami napravili red in jo očistili nesnage.

* Zitate sanjarije. Kakor poroča dunajski dopisnik »Berliner Tagblatt«, se ekscesarica Zita še vedno ni odpravila svojim častihlepim ciljem. Kakor znano, živi sedaj na Španskem. Baje dela s pomočjo španskega dvora na to, da bi ji velesile dovolile povratek na Švicarsko. S madžarskimi politiki je izdelala »kejski načrt za bližnjo dobo. Državnemu upravniku Hortyju je poslala dopis, v katerem mu sporoča, da se še vedno smatra za kraljico Ogrske in da bo tako dolgo zastopala pravice svojega pokojnega soproga, dokler ne bo mogel njen sin Otom zasesti madžarskega prestola. V tem načrtu baje računa tudi s pomočjo Avstrije, katero da bo sedanja situacija prignala v legitimistični objem. Njen novi inspirator je bivši avstrijski ministrski predsednik Clam Martiniz.

Pred katastrofo v Avstriji.

Zagrebska »Riječ« prinaša poročilo svojega dunajskega dopisnika, v katerem pravi:

Situacija se je v Avstriji do skrajnosti poostрила. Po padu Schoberjeve vlade je nastala na borzi »hausse« inozemskih plačilnih sredstev, kakoršne še Dunaj ni doživel. Angliški funt je poskočil na 49.000 kron, a dolar se je povzpela na 11.000 kron. Schober je sicer izjavil, da bo še pred koncem maja izplačal italijanski kredit 50 milijonov lir in ostanek češkoslovaškega posojila v iznosu 300 milijonov kron. — Maj je minul, a kreditov ni od nikoder in nikdo več ne veruje, da bi se sploh kedaj izplačali. Enako je s krediti zveze narodov in anglo-ameriških bančnih skupin. Vsi uvidevajo, da je za pomoč Avstriji napočila dvanajsta ura, toda nikdo se ne gane, da bi izpolnil že šestokrat postavljene obljube.

Najširši ljudski sloji so postali popolnoma pesimistični in vsakdo gleda, da se čim prej iznebi avstrijskega denarja. Tuje valute plačujejo po vsaki ceni in zato se le-te s tako neznano hitrostjo dvigajo. Kdor ne kupuje tujih valut, kupuje blago, a kdor ne kupuje niti valut, niti blaga, zapravlja in veseljači, samo da se iznebi avstrijskega denarja. Paralelno s tujimi valutami naraščajo cene blaga, zlasti živeža, najbolj pa mesa. Nastal je pravcati lov za blagom, vsakdo se hoče »krijti«, in nekateri trgovci že nočejo več sprejemati avstrijskih kron, temveč samo tujo valuto, najraje pa češkoslovaško krono, ki uživa v Avstriji posebno velik ugled, ker tudi v Curihu stalno narašča. Govori se celo, da se namerava v Avstriji uvesti češkoslovaška valuta, kar pa je navadna časnarska raca.

To popolno nezaupanje v avstrijsko valuto in njen popravek je tudi rodilo misel, da bi se avstrijska krona popravila z devalvacijo. Po padu Schoberjevega uradniškega kabineta je nastala kombinacija, da se ponovno poskuša s parlamentarno in strankarsko vlado. Večina listov zahteva koalicio meščanskih strank, v kateri bi imeli krščanski socialci večino z opatom Seipelom na čelu. To se je med tem že uresničilo in je Seipel predsednik. Op. ur.) Seipel je pred par tedni objavil svoj program za sanacijo narodnega in državnega gospodarstva. Prva glavna točka njegovega programa temelji na inozemskih kreditih. V Avstriji si nikdo ne more več predstavljati sanacije brez tujega posojila. Da bo tuji kapital zopet dobil zaupanje v Avstrijo je treba urediti proračun, o-snovati novo emisijsko banko in dvigniti produkcijo. Nova emisijska banka bi polagoma odtegnila iz prometa sedanje novčance, a to po kurzu, ki bi odgovarjal predvojni veljavi zlate srone; to bi bilo sedaj približno 1:2200 (ena predvojna krona 2200 današnjih avstrijskih kron.) Ta banka bi bila od-

države popolnoma neodvisna in avtonomna, tako, da bi država od nje ne mogla zahtevati vedno novih kreditov ter s tem povzročati nove inflacije. — Dvigovanje produkcije s tolmači Seipel tako, da se dovede avstrijsko industrijo v tak položaj, da bo mogla konkurirati z inozemstvom. Danes je produkcija v Avstriji dražja, kakor povsod drugod. Pred vsem se mora država rešiti vseh pasivnih podjetij ter jih prepustiti zasebnemu kapitalu, pa bilo tudi inozemskemu. Potem je treba primerno olajšati davčno breme ter urediti delavske plače. Kako si to predstavlja, ni povedal, v splošnem pa vlada mnenje, da industrija brez znižanja delavskih mezd ne more doseči konkurenčne sposobnosti. Resnica pa je, da so manualni delavci danes v Avstriji najboljše plačan stan. Meščanski listi objavljajo statistike, da so delavske plače 2000 do 3000 krat višje kakor pred vojno, produktivna zmoglost delavstva pa je padla za 30 do 40%. — »Arbeiter Zeitung« in »Rote Fahne« ne odgovarjajo na te trditve, pozivljajo pa že danes delavstvo, naj vsak poskus kapitalistov onemogočijo z odločnim odporom in ogorčenim bojem.

S Seipelovim »sanacijskim programom« soglašajo vse meščanske stranke. Če se ne posreči pride pogin. Dunajski »purgerji« si že predstavljajo, kako prihaja boljševizem, ki razlašča in vpostavlja proletarsko diktaturo in druge slične pošasti in strahote. Tudi par tisoč dunajskih milijarderjev je že izgubilo glavo. Z vsa naglico skušajo spraviti svoje milijone v inozemstvo, da rešijo svoje premoženje pred komunisti. Glavna in edina napaka Seipelovega programa pa je, da je neizvedljiv. Popolnoma pravilno ga je označila »Arbeiter Zeitung« ki pravi, da je celi program igra s frazami in teoriji. Sam v sebi je kontradiktiven. Na eni strani zahteva, da se spravi proračun v ravnovesje in osnuje emisijska banka, da more dobiti kredit, na drugi strani pa zahteva kredit, da more urediti finance in proračun. Zato pa je malo upanja, da bo nova vlada pod blagoslovom opata Seipela potegnala avstrijski državni voz iz močvirja, v katerem se pogreza.

Splošni pesimizem vsled tega od dne do dne narašča, kakor tuje valute in cene. Ničesar ni več, kar bi v Avstriji lahko še padalo, razen kreposti in morale, zato pa vse s strahom vsak dan pričakuje katastrofe.

—md.

— Vozni red, veljaven od 1. junija 1922. V tisku Mariborske tiskarne d. d. je izšel vozni red v obliki lične brošure. Novi vozni red obsega sledeče proge: Maribor—Postojna. Postojna—Maribor. Zidani most—Sisak. Sisak—Zidani most. Maribor—Pliberk. Pliberk—Maribor. Maribor—Pragersko—Nagykanizsa. Nagykanizsa—Pragersko—Maribor in avto vožnje Maribor—Sv. Trojica. Inzerati potekajo samo od slovenskih tvrdk, povrh tega je več strani prostora za beležke. Vozni red je pregleden in zanesljiv. Naj bi ne manjkalo v nobeni hiši. Primeren je v prvi vrsti za Mariborčane kakor tudi za vse, ki žive ob želez. progah mariborske oblasti. Cena 2 din. Dobiva se v upravi »Tabora«.

Dnevna kronika.

— Državno žensko učiteljske v Mariboru javlja, da se vršijo sprejemni izpiti v I. letnik 30. junija 1922. Predložiti je treba zadnje šolsko spričevalo, krstni list, zvezek iz lepopisja, nekaj rizb in ženskih ročnih del.

— Kolkovanje šolskih spričeval. Iz krogov staršev smo naprošeni pojasniti, kako je s kolkovanjem šolskih spričeval. Pred nekaj tedni je namreč bilo v časopisju objavljeno, da je min. finance odredilo, da zadostuje za spričevala koncem semestra kolek 50 para (2 K) in da se ne sme več zahtevati 5 din. (20 K). Vkljub temu pa baje ravnateljstvo mariborske gimnazije zahteva »za vse skupaj« 5 din. Tako bi torej tiskovina stala 18 K. K temu vprašanju iz krogov staršev javljamo, da je v smislu razglasa delegacije min. financ Ljubljana št. B. II. 495-1. 1922.

objavljenega v »Uradnem listu« št. 46 z dne 5. maja 1922. zahteva po prispevku 5 din. za spričevalo absolutno nedopustna. Kolkovina znaša 50 para (2 K). Vsakršne pristojbine prosta pa so spričevala o izpiti na ljudskih in meščanskih šolah. Stroški za tiskovine pa se imajo normalno kriti iz režijskih sredstev zavodov.

— Nagrada za izsleditev tatov. V noči od 31. maja na 1. junija je bila v Hrašniku ukradena večja množina dinamita. Pokrajinska uprava za Slovenijo razpisuje 10.000 K nagrade za onega, ki bi kakorkoli pripomogel k izsleditvi tatov. Tajnost zajamčena.

— Mednarodni invalidski kongres se vrši v prvi polovici meseca septembra v Ljubljani, v Zagrebu in Beogradu, in sicer v Ljubljani 3 dni, v Zagrebu 3 dni, ostale dneve pa v Beogradu.

Dopisi.

— Ruše. (Samomor.) Tukaj je izvršil včeraj 70 letni krojač Franjo Wutte samomor. Obesil se je v svoji sobi na obešalo za obleko tako, da je sedel na spodaj ležečem zaboju. Tri dni pred smrtjo je bil še prav vesel, romal od krčme do krčme, (ki jih tudi pri nas ne manjka!) ter popival in popeval. Kaj ga je nenadoma napotilo v smrt, ni znano.

— Hoče. (Delo izobraževalnega društva.) Tukajšnje sokolsko društvo priredilo je na binkoštni ponedeljek v svojem domu gledališko predstavo s petjem. Uprizoril se je Ksaver Meškov igrokaz: »Mati«. Sodelovala je tokrat samo inteligenca društva, vsled česar je predstava popolnoma uspešna; kajti vsak izmed igralcev se je ugloblil v svojo ulogo kakor tudi v celoto igre. Cigan je nastopil s prav ciganskim temperamentom; a tudi v maski in kostumaciji bil originalen. Zupnik se je svojemu originalu precej približal, a bil je še nekoliko premlad v obrazu in obleki. Mati je svojo vlogo dobro pogodila in vsi ji želimo, da bi res postala tako blaga in skrbna mati. Silva je bila pravi gozdni škratec. Tinka pa je svojo težko vlogo s čudovito vztrajnostjo do konca neutrujeno igrala. Nastopivši ženski zbor je svojo pesem eksaktno zapel; manj prijetno se je slišal moški zbor. S hripavim glasom se pač težko doseže dovoljen uspeh. Upamo, da bo prihodnjič tudi ta dospel na višek. Hočanom se je s to igro nudilo enkrat nekaj res dobrega za glavo in srce. — Igra se je ob 8. uri zvečer ponovila — pri še boljši udeležbi. Vsi sodelovalci zaslužijo najboljše čestitke in zahvalo. Le še v kratkem zopet kaj!

— Iz Zg. Polskave. Na predvečer kraljeve poroke je naša šola blestela vsa razsvetljena, da se je nje sijaj videl daleč v okolici in po Pohorju. — Ker ob takih svečanostih sicer običajne cerkvene proslave s šolsko mladino ni bilo, — se je na ta način dal izraz in dokaz ljudstvu, kako je šola तरीše za vzbujanje in negovanje ljubezni napram domovini in dinastiji. Glede preziranja slovesnega dogodka z gotove strani omenimo samo, da se slišala med ljudstvom vprašanja: »kaj le to pomeni?« — ko so se slavili razni jubilejni dnevi pod habsburgovi, je bilo vse drugače; takrat so tudi zvoniki in farovži bili iluminirani, raz katerih so tudi plapolale črnožolte zastave!

— Strnišče. Dan kraljeve poroke smo tudi tukaj prav lepo slavili. Že v sredo popoldne je plapolalo mnogo zastav raz z zelenjem okrašenih barak, dne 8. t. m. zjutraj pa je priredila polnoštevilna godba Krim. Korpusa budnično. Ob 6. uri je bila v naši cerkvi slovesna sveta maša in je v nje začetku zaigrala ista godba »Bože pravde«, na koncu pa »Leva naša domovina«. Obširna baraka je bila polna vernikov, pa tudi Rusov, zlasti višjih častnikov. Ob 10. uri so imeli Rusi cerkveno opravilo pod milim nebom, ki se ga je udeležilo tudi mnogo katolikov. Vsem tem je posebno ngajalo, da je prota v svojih molitvah tolikokrat omenjal kraljevo dvojico in kraljevino SHS. Po opravilu je imel komandant Rusov navdušen domoljuben govor v proslavo pomembnega dne, potem so kadeti defilirali. — Popoldne pa smo pokopali blagega mladeniča Pavla Bizjak, ki je umrl nagle smrti komaj 18 let star. Zaposlen je bil v pletarni. Oče ga je pri-

šel obiskat, a našel ga je na mrtvaškem odru. Pogreb je bil veličasten in naj tolaži sorodnike. Bodi mu lahka zemlja slovenska, ki jo je vroče ljubil.

Na upozorenje veterinarima, gazdama (posednicima), gojačima i odgajajima svinja!

Stavljamo u promet serume protivu svinjske kuge, koje smo pripravili po metodi prof. Dr. Hutyre, upotrebljavajući virus iz svih krajeva naše domovine, o čijem smo se delovanju prethodno osvedočili dozvolom Ministarstva Poljoprivrede i Voda, — zajedno sa drugim cepivima i serumima. Besplatno stavljanje diagnoze! Dajemo besplatno upute u svakom stručnom pitanju! 892 4—2

„PATRIA“, zavod za proizvodnju seruma, SUBOTICA. Telefon 60.

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

Razstava vajeniških del. Pokrajinska obrtna razstava ni namenjena samo obrtnikom, ampak tudi obrtnemu naraščanju, — obrtniškemu vajencem. Razstaveni odbor je dal v ta namen brezplačno na razpolago poseben oddelek, v katerem se razstavijo doposlana dela obrtniških vajencev. Pri prijavi za taka dela, ki se sprejemajo najkasneje do 31. avgusta, je navesti razen imena tudi starost vajenca in kako dolgo se že uči svoje stroke. Razstavne predmete je doposlati v svrhu razstave do 4. septembra odboru pokr. obrtne razstave v Mariboru.

Samo pet dni še, kajti 15. junija poteče nepreklicno rok za prijave. Pozivljamo še enkrat vse omahljivce, ki se dosedaj še niso prijavili, da store to najkasnejše do četrtka. Vsakemu se nudi sedaj najugodnejša prilika za najuspešnejšo reklamo. Tisoč in tisoč ust bo izgovarjalo imena razstavljalcev, na tisoče oči bo ogledovalo njih izdelke, in to bo najboljša in najcenejša reklama. V interesu vsakega posameznika je torej, da se razstave zanesljivo udeleži.

Za vajeniški dom. Glasom sklepa razstavnega odbora je eventuelni čisti dobiček namenjen za ustanovitev toli potrebnega »Vajeniškega doma« v Mariboru. Marsikateri mojster, bi rad sprejel vajence, toda vsled stanovanjske mizerije, katero občutijo danes vsi sloji, je to nemogoče. V »Vajeniškem domu« naj bi imeli takaj vajenci pristo stanovanje, razen tega pa bi naj postal »Vajeniški dom« pravo zavetišče učeče mladine, kjer naj bi našla tudi primerno duševno hrano. Le dobro vzgojen in izobražen obrtni naraščaj jamči za zdrav razvoj obrti in industrije. Zato je častna dolžnost vsakega obrtnika in rodoljuba, da po svojih močeh pripomore do uresničenja tega načrta. Čim večji bo uspeh razstave, tem bliže bomo temu načrtu.

Velik obrtni shod v Prekmurju se vrši v nedeljo dne 11. t. m. v Beltincih. Shoda, na katerem se bo med drugimi aktualnimi vprašanji razpravljalo tudi o udeležbi prekmurskih obrtnikov na Pokr. obrtni razstavi, se udeleži tudi predsednik razstavnega odbora in »Slov. obrtnega društva« v Mariboru, g. Novak. Vsi obrtniki, ki se žele tega shoda udeležiti, naj prijavijo svojo vdeležbo v pisarni obrtnega društva (Aleksandrova cesta 22), kjer dobe podrobnosti glede odhoda.

Razstaveni katalog. Ponovno opozarjamo vse obrtnike, kakor tudi gg. trgovce, banke, gostilničarje itd., na razstaveni katalog, ki ga izda razstaveni odbor ob priliki pokr. obrtne razstave. Katalog izide v mnogo tisoč izvodih in bodo imeli inserati v tem katalogu največji uspeh. Naročila sprejema za to pooblaščen zavod A. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 10.

Čas je zlato! Vsaka ura, enkrat zamujena, za vedno je izgubljena! Tega naj se zaveda vsak obrtnik, ki še ni prijavil svoje udeležbe na obrtni razstavi! Čas hiti! V četrtek, dne 15. junija poteče prijavni rok! Po tem roku dole prijave se ne morejo več upoštevati! Zato še enkrat: ne zamudite, ne odlagajte, ampak takoj prijavite svojo udeležbo!

Mariborske vesti.

Maribor, 10. junija 1922.

m Demokratični večer. Vsled neljubih pomot, ki so se vrinile v vabilo na ta družabni večer in v našo večerajšjo tozadevno notico, naznanjamo, da je bila naprošena k sodelovanju na glasovirju izključno g. Barbitusova, ki je radevolje obljubila sodelovanje in bode nastopila kot solistka in spremeljevalka g. Mezgerčeve na glasovirju.

m Republiška smola v Mariboru. Za minoli petek zvečer je dal dr. Novačan, general slovenskih republikancev, po svojem mariborskem zaupniku, brivcu in Radičevu Lupretu v Slomškovi ulici sklicati nek konventikel republikancev v gostilno Radičeva Hlča v Raičevi ul. v Studencih. Govoril je na konventiklu, na katerem je bilo kakih 20 ljudi, sam republikanski general dr. Novačan in klicalo se je »živio republika — živio Radič!« (Če so zbrani republikanci vzklicali tudi madžarskim in laškim milijonom, s katerimi se je dal Radič plačati za protidržavno raboto, ne vemo!) Ker pa se sestanek vključno jurističnemu doktoratu dr. Novačana ni vršil po veljavnih predpisih, je policija 18 udeležencev z Novačanom vred odpeljala na stražnico, kjer so bili zaslišani. Sklicatelj Lupret je bil izročen okrožnemu sodišču. Značilno je, da so bili udeleženci po večini bivši komunisti, delavci iz delavnice in kurilnice južne železnice. — Očividno je, da hoče Novačan svojo republikansko bandero dvigniti s pomočjo komunistov, ki pod svojo firmo ne smejo več nastopati, in pa nemškutarjev. Ni čudno, saj so tudi v Zagrebu vsi oni, ki so pri volitvah v konstituantno l. 1920. volili komunistično, pri obč. volitvah l. 1921. volili radičevsko. K vsemu se še povrtno. Konstatiramo le, da so okoliški kraji najhujša gnezda prevratnega gibanja in da se importirajo od zunaj komunistični agitatorji v razna podjetja kot delavci. — Oblasti na to opozarjamo!

m S tukajšnje »Volksstimme« se nočemo velikokrat baviti, ker je škoda truda in papirja. Na naš članek o važnosti oblastnih volitev za mesto Maribor je spisala v svoji 46. št. dolgovozen in konfuzen članek, v katerem nas demokrate po svoji stari navadi že menda, 999-ič deva v grob. Ne bi se ozrli tudi na ta članek, če ne bi bilo v njem sledeče trditve: »Naše postojanke na deželi so stare, za »pravo demokracijo« nedosegljiv teritorij!« Takle stavek zapisati v času, ko padajo soc. demokratske »postojanke« na deželi druga za drugo, ko »Uradni list« prinaša skoro v vsaki številki objavo o »prostovoljnem razidu« krajevnih organizacij soc. dem. »Kmetos-delavske zveze« po deželi, — je pa res malo predebelo. Naj nam čestita »Volksstimme« oprosti, če ji damo prijazen nasvet: namesto takih konfuznih političnih kolobocij naj raje za urvodnike prinaša povestice kakor »Der heilige Aloisius als Zechbruder«, katere zna tako lepo pisati. Njeni bralci ji bodo gotovo hvaležnejši!

m Bojkot proti naprednim slovenskim trgovcem v Mariboru sta začela v velikem navdušenju krščanske ljubozni pridigati »Straža« in »Slov. Gospodar«. Zlasti so jima na poti Šoštar, Weixl, Tonejc itd. Začela se je zopet ostudna osebna gonja v klerikalnem časopisju, kakoršne smo bili vajeni pred vojno. Lahko bi gospodom vračali milo za drago. Toda naše mnenje je, da je boj proti osebam najgrša prikazen v javnem življenju — in pri tem vztrajamo. Klerikalna gonja se bo sama od sebe nad njimi maščevala. Vzbujaanje surovih instinktov še nikdar ni strankam rodilo blagoslova.

m Pohištvo na ulici. Prejeli smo: Pohištvo 16. maja t. l. Ob bregu 14. sodno deložirane stranke je še danes 6. jun. — na cesti! Mimogredoči se škandalizirajo nad tem in po pravici! Ali nikdo ne vpraša, zakaj se tako godi, ampak se hudojejo nad hišnim posestnikom. Tudi napačno informirana »Volksstimme« (št. 42.) je vrgla svoj kamen. Zlobna deložirana stranka in njene nalagane prijateljice hujakajo s svojimi lažmi gotove sloje, kateri so ponoči gori imenovanega dne s silo hoteli vdreti v hišo ter jo poškodovati. Kakor je razvidno iz sodnijskih aktov itd., ima ta zadeva, ki je

povzročila toliko razburjenja, popolnoma drugo lice. Stranki se je stanovanje sodno odpovedalo, in ker ni hotela sprejeti drugega ponujenega je stanovanja, se jo je konečno sodno deložiralo iz teh-le razlogov: 1. Prej že neredno plačujoča stranka 1. 2. in 1. marca t. l. ni nič plačala. 2. Ni razločevala, kaj je moje in kaj tvoje. 3. Kljub prepovedi je jemala v stanovanju sumljive osebe, ki so se pod drugim imenom skrivale pred roko pravice. 4. Poškodovala je nalašč stanovanjske dele in dnevno žalila hišnega posestnika in njegove rodb. člane. 5. Prepirlala se je s sostranko ter jo dejansko napadla itd. Nadaljnih nepotrebnih razburjanj in predhišnih škandalov bi bilo že davno konec, ako bi za to poklicana oblast zaukazala posreditev na cesti nahajajočega se poštista stranke, avstrijske državljanke, ki zdaj stanuje pri sosedu, za svoje reči pa se ne briga, ker je slabo poučena, da bo hišni posestnik plačal škodo na pohištvo in stroške za stanovanje. — Dokler hišni posestniki ne bodo imeli predvojnih pravic, ne bo konec stanovanjske bede! Stanovanjske hiše, osobito one z malimi stanovanji, so itak najslabše podjetje; povrh pa hiš. pos. razum davčnih nima nikakoršnih pravic. Z vsako stranko se mora zadovoljiti, tudi z nepošteno, škodljivo, nemirno, da, celo pijanca ti vsilijo med trezne oz. zdrave. Kdo ti povrne neplačano najemnino in plača storjeno škodo? Se boš tožaril z nemaničem? Ako stranko opominjaš, ker ti nalašč dela škodo v stanovanju, se ti smeje v obraz in te žali. Normalen človek danes ne bo zidal stanovanjskih hiš! Stevilo prodanih stanovanjskih hiš raste od dne do dne! Kdo so kupci? Ljudje, ki so pred vojno komaj dihal, danes pa razpolagajo z milijoni in jih nalagajo, če ni kaj boljsega, tudi v stanovanjskih hišah.

m Mestna plinarna. Svoječasno od mestnega sosveta sklenjena preureditev mestne plinarne je že dovršena in deluje nova dvoplinna naprava že več tednov. Proizvaja se izključno dvoplin po sistemu prof. Strache. Posebna prednost dvoplinkega sistema obstoja v tem, da se za proizvodnjo dvoplina uporablja izključno le tuzemski premog, kar je bilo do sedaj po navadnem sistemu zelo otežkočeno. Vrhutega se proizvodnjo plina vrši sedaj z nad polovico manj osebjem ter v osmih urah in samo z eno četrtino do sedaj porabljenega količine premoga. — Vsled tega je bilo mogoče navzlic povišanju cen premoga in delavskih mezd, da je cena plina ostala prvotna. Plin, ki se sedaj oddaja v mestno omrežje, ima drugačno sestavino nego svojčas dobavljeni svetilni plin. Ako so se tedaj primerili pri odjemalcih slučaj, da razni aparati (kurilniki, peči itd.) ne delujejo popolnoma brezhibno, tedaj je to pripisovati novi sestavini plina. Malenkostni popravek vseh plin uporabljajočih aparatov, katerega izvršuje mestna plinarna sama, zadostuje in efekt je potem znatnejši, nego s prejšnjim plinom. Odjemalci plina naj tedaj morebitne napake takoj telefonirajo ali pisмено javijo ravnateljstvu mestne plinarne. Novo dvoplinsko napravo je pozdraviti prav posebno tudi z gospodarskega stališča, ker omogoča štediti s premogom, obenem pa je uporaba dvoplina v kurilne svrhe bolj ekonomična kakor direktna kurjava s premogom ali lesom.

m Občinska davščina na vozila. — Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo št. 59. z dne 3. junija t. l. prinaša naredbo o pobiranju občinske davščine na vozila v Mariboru. Kdor ne prijavi pravočasno nakup ali prodaje vozila, oziroma ne predloži prijave v predpisanim 14-dnevem roku, temu sme magistrat predpisati za eno tretjino višjo davščino. Kdor pa fingira tako razmerje, ki bi ga oprostilo davka, temu se predpiše brez predhodnega kazenskega postopanja davek v dvojni izmeri. V kolikor pa obsegajo prestopki zoper to naredbo kršitev kazenskega zakonika, jih je ovaditi državnemu pravdnistvu.

m Uradni dan trgovske zbornice. — Prihodnji teden se vrši uradni dan trgovsko-obrtniške zbornice v Mariboru izjemoma v torek dne 13. t. m. dopoldne in ne v sredo, kot običajno.

m Obrtniki iz Maribora! Ne zastajajte za obrtniki iz dežele. Vzemite si za vzgled Središče, Ormož, Ljutomer itd., ki se Pokr. obrtne razstave korporativno udeležijo. V spodbudo vam bodi zanimanje za razstavo v Prekmurju, kjer se vrši danes velik obrtni shod, ki se ga udeležijo tudi delegati iz Maribora.

m Sprejemni izpiti na državni realki v Mariboru se vrše za I. razred v soboto dne 1. julija 1922. Pismeni izpit prične ob 9.30, ustni izpit pa ob 14. uri. Učenci naj se prigrasijo v spremstvu starišev ali njih namestnikov v pisarni zavoda v četrtek 29. ali v petek 30. junija od 9. do 12. ure. S seboj je treba prinesiti krstni list in obiskovalno izpričevalo za vstop v srednje šole. Podrobna pojasnila o pogojih sprejema in izpita daje naznanilo na objavnih deskah zavoda pri glavnem vходу.

m Učiteljske službe v Mariboru. V Mariboru so razpisane za III. deš. os. šoli do 17. junija štiri učiteljske službe. Tovariši, ki se radi posvetijo resnemu delu, naj se potegujejo za nje. Za oženjene je sicer radi velikega pomanjkanja stanovanj precej težko, a neoženjeni si že pribore kako sobico. Kolikor nam je znano, se je do sedaj oglasilo še malo prosilcev.

m Predavanje v Ljudski univerzi. Sinoči se je vršilo ob lepi udeležbi predavanje o »Važnosti morja in pomorstva za Jugoslavijo«. Predavatelj g. R. Crnić iz Zagreba je v temperametnem in lepo zasnovanem predavanju pokazal, kaj je pomenilo morje za zgodovinske narode in kaj pomeni za nas. — Slušatelji so z napeto pozornostjo sledili predavateljevemu izvajanjem in ga h koncu nagradili z burnim ploskanjem. Vsi, ki so slišali to zanimivo predavanje, so vzklicali: žal je lahko vsakomur, kdor ga ni obiskal! — Upamo pa, da pride g. predavatelj še večkrat v Maribor. Mi bomo v eni prihodnjih številkih prinesli obširnejši ekscerpt iz predavanja g. Crnića in že sedaj opozarjamo fianj vse naše čitatele.

m Porotne razprave. Za porotno zasodanje, ki se začne dne 12. junija, so dosedaj razpisane sledeče razprave in sicer: Dne 12. junija Jakob Kokol, hudodelstvo posilstva; Peter Šipek, hudodelstvo posilstva in Franc Vaupotič, hudodelstvo posilstva; dne 13. junija Franc Hvalič in Antonija Zorjan, hudodelstvo uboja in goljufije; Katarina Lugert, hudodelstvo tatvine; dne 14. junija Janez Veron, Terezija Veron in Frančiška Makun, hudodelstvo umora; Adolf Červek, hudodelstvo goljufije; dne 16. junija Franc Lešnik, hudodelstvo umora; Matija Lešnik, hudodelstvo tatvine in Roman Bende, razžaljenje časti potom tiska; dne 17. jun. Franc Rožič, hudodelstvo umora; Anton Pšeničnik in Viktor Pinter, hudodelstvo uboja in težke telesne poškodbe; dne 19. junija Franc Cerjak, hudodelstvo uboja; Smail Manjič, hudodelstvo roparskega umora; dne 20. junija Ivan Stuhec, hudodelstvo goljufije in uradne povere; dne 21. junija Friderik Žižek, hudodelstvo uboja; Janez Vrečar, hudodelstvo ropa.

m Predavanje v gledališču. V ponedeljek 12. t. m. ob 20. uri predava ruski pisatelj Grigorije Bostunič v gledališču o gledališki umetnosti ter o gledališču. Veliko se je pisalo in se še piše o gledališču ali prof. Bostunič nam z živo besedo izčrpno pove ta večer vse ono, kar znajo in bodo znale povedati knjige, zato naj nihče ne zamudi tega predavanja, ki bo jako zanimivo za vse ljubitelje gledališča. Predavanje se vrši v nemškem jeziku. Cene vstopnic se razvidijo iz plakatov.

m Javna zahvala. Mariborski mestni ubožci izrekajo prisrčno zahvalo g. županu Viktorju Grčarju in g. Kropšu za dober brezplačen zajtrk, obed in večerjo v ljudski kuhinji o priliki poroke Nj. Veličanstva kralja.

m Obrtnike ponovno opozarjamo, da poteče rok za prijave k Pokrajinski obrtni razstavi v četrtek dne 15. junija. Na po tem roku došle prijave se ne bo oziralo. Izgovori, da komu ni bil znan rok, se ne bodo upoštevali, ker se je ob vsaki priliki na to opozarjalo.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m Darovi za otroško predstavo v prid »Otroške bolnice kraljice Marije«: Blago so nam darovale tvrdke: S. Pihlar, Franjo Majer in krep papir tvrdke W. Weixl, I. Weixl, W. Heinz, Z. Brišnik ter J. Platzer. Za ljudsko veselico dne 8. t. m. so nam darovali v korist »Otroške bolnice kraljice Marije« kavo tvrdke: Erzín, Meinl, Miloš Oset, Jaš & Lesjak, Prejac & Šošterič, Kavčič; sladkor Novak, Schweighofer, Guzel, Sirk, Rantner, Berdajs, Korajija; malinovec lekarne: Sirk, König, Prull, Vidmar, Wolf ter tvrdke Koser, Pelikan, Meinl. Vsem darovalcem izrekamo našo prisrčno zahvalo.

m Predstava v korist »Otroške bolnice kraljice Marije« V kratkem se bo vršila v našem gledališču predstava v korist »Otroške bolnice kraljice Marije«, pri kateri nastopijo učenci in učenke naših meščanskih in ljudskih šol s petjem, rajalnimi nastopi in igro. Otroci se pod vodstvom našega vrlega učiteljstva marljivo vadijo. Vsak, ki se spominja lanske šolske igre v korist Jugoslov. Matic v mestnem gledališču, bo gotovo v veseljem pozdravil to lepo prireditev naše mariborske mladine.

m Darovi za »Otroško bolnico kraljice Marije«: Sola Žiče 200 K; Sola Cankova Prekmurje 768; Sola Kaplja 800 K; Sola Murska Sobota 284 K; F. Treiber Šmiklavž 100 K; Občinski urad Ruše 4.000; Sola Ojstrica 120 K; Sola Sv. Miklavž n. Laškem 566 K; Mešč. šola Slovenjgradec 80 K; Sola Sv. Križ 960 K; Sola Dolnja Lendava Prekmurje 3.388 K; A. Križnič Maribor 4.000 K; Znakovna dneva Maribor 30.333 K; 80 h; Sola Hajdina 314 K; Sola Kamnica 680 K; Sola Sv. Marjeta n. D. p. 40 K; Sola Sv. Vid p. P. 376 K; G. Poljskava 961.60 K; Sola Vojnik 160 K; Sola Ljutomer 240 K; Sola Sv. Jur Sl. gor. 701 K; Sola Studenci 140 K; Sola M. v Pušcavi 810 K; Josip Pauer Braslovce 400 K; Obč. urad Selnica o. D. 1000 K; Dr. Lipold Maribor 2000 K; Župni urad Slivnica p. Celju 64 K; Sola Jarenina 100 K; Neimenovan Maribor 400 K; znaki in dobitek pri »brezalkoholnih« kavi in »evetlicah« 8. t. m. 15.603 K.

m Za otroško bolnico je nabralo uradništvo Jadranske banke na dan kraljeve poroke 2000 K, za kar jim izrekamo najiskrenejšo zahvalo ter želimo, da bi našel ta človekoljuben čin mnogo posnemalcev.

m Vsi koncesijonirani godbeniki naj se zberejo v ponedeljek ob 6. uri v gostilni Rojko.

m Velika poletna veselica prostovoljne požarne brambe v Mariboru se vrši v četrtek, dne 15. junija 1922. ob 15. uri v vojašnici kralja Petra (preje kadetnice) pri vsakem vremenu. Tri godbe, razne zabave in plesišča bodo skrbela za dobro razpoloženje in zabavo.

m Pričetek ljudske veselice olepševalnega društva za mesto Maribor v ljudskem vrtu v nedeljo, dne 11. t. m. je ob pol 15. uri, konec pa ob 2. uri. Vstopnina za mečlane 3 din., člane, dijakke in vojakke 2 din.

m Opozarjamo sl. občinstvo na razprodajo črne kreme za čevlje pri Martinu Stadler, Vetrinjska ul. 26. Ves izkupiček gre v prid »Otroške bolnice v Mariboru«. Zahojček (osminka kg) stane samo 2 K. Preplačila v prid otroške bolnice. Razprodaja traja samo prihodnji teden od 12. do 17. junija. Sl. občinstvo naj pridno posega po tej kremi, da se na ta način podpre potrebnemu zavodu za naše bolne malčke.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu vsak dan od 16. do 20. ure koncert.

m Razžaljenje Veličanstva. Pred okrožnim sodiščem sta se zagovarjala v tajni razpravi 34 letni Alojz Osterc in 60letni Jakob Pignar, oba posestnika iz Gabernika, okraj Ptuj, radi razžaljenja Veličanstva po § 91, b, srb. kaz. zak. Pignar pa še razum tega radi hudodelstva goljufije, ker se je v predmetni kazenski zadevi zoper njega pri priči Francu Janžekoviču potegoval za krivo pričevanje. Sodba se glasi pri Ostercu na 3 leta zaporu, pri Pignarju pa na 8 mesecev ječe.

m Konec »roparja« Kampla. V naši zadnji številki smo poročali, da je zloglasni »ropar« Kampl izvršil samomor. O tem nam pripoveduje očividno sledeče: Že dalje časa zahajam v hočko

okolico na lov. Pred nekaj dnevi me je nagovoril na cesti nepoznan mož, ki se mi je takoj izdal za Kampla. Začuden sem ga pogledal, misleč, da brije norca. Ko je on to zapazil, mi je čisto resno izjavil: »Da, jaz sem roparski glavar Kampl, povem pa vam, da ubogim ne storim ničesar žalega. Živim čisto dobro ter vem, da me zasledujejo. Če me najdejo, bo stalo to par ljudi, toda živega me ne dobe v roke.« Kampl se je na to od mene poslovil ter odšel proti Rogozi. Kakor sem zvedel pozneje v neki gostilni, so tamošnji kmetje dobro vedeli, kje stanuje, oziroma, kje se skriva. Ni pa si ga upal nikdo ovaditi, ker so se ga vsi bali in je imel Kampl po vsej okolici svoje pomočnike in pristaje, ki bi se bili maščevali. V Mariboru sem pozneje takoj prijavil ta dogodek pristojni oblasti. V sredo, dne 7. t. m. sem se zgodaj zjutraj podal z dvema orožnikoma v Rogozo, kjer smo se skrili v neko žito, kamor je Kampl prihajal vsako jutro k delavkam posestnika Friedla, s katerimi se je vedno dobro zabaval. Krog 7. ure zjutraj smo opazili Kampla, ko je prihajal. Ko je bil še kake štiri metre od nas oddaljen, smo nenadoma skočili po koncu, namenili puške ter zaklicali: »Roke gor!« Kampl je bil do skrajnosti presenečen ter se je silno prestrašil. Naglo je segel v hlačni žep in potegnil samokres. Se predno smo ga mogli zgrabiti, je nastavljal samokres na čelo, sprožil in se pred nami zgrudil na tla. Bil je takoj mrtev. Delavke, ki so ves ta prizor opazovale, so prihitele na lice mesta ter začele plakati. Videlo se je, da so bile njegove »zaupnice«. Zelo značilen je bil vzklík neke mlade deklice, ki je ob pogledu na mrtvega zaplakala in vskliknila: »Sedaj pa se tudi jaz obešim!« To je bil tragičen konec Kamplovega »romantičnega« življenja, ki spominja na znano Rossa Sndor.

m Seznam meseca maja 1922. izdanih koncesij. Stanger Pavla, starinarstvo, Cankarjeva ulica 2; Golob Ivan, trgovina z mlekom, Slovenska ulica 16; Saks Franc, elektrotehnična obrt, Aleksandrova cesta; Skvarč Franc, gostilna Meljska cesta 33; Tement Roman, kavarna, Glavni trg 3.

m Sejmsko poročilo. Na svinjskem dne 9. t. m. se je pripeljalo 258 svinj in 1 kozo. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad K 300—550; 7—9 tednov 600—830; 3—4 mesce 1300—1400; 4—6 mesce 1500—1600; 8—10 mesce 2000—2200; 1 leto stari komad K 4000—4200; koze komad K 670.

Danes, v nedeljo, dne 11. junija ob 15. uri ljudska veselica oklepševalnega društva v Ljudskem vrtu

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota, 10. junija: »Jakob Ruda« A. Nedelja, 11. junija: Zaprt. Ponedeljek, 12. junija: Predavanje prof. Grigorija Bostuniča o gledališču. Izv.

—o—

Gostovanje v Ptuj. Vsled nenadnih ovir odpade jutrajšnje gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj.

Pomorstvo.

Na naslov našim parobrodarskim društvima. Več je druga godina, da u Zagrebu izlazi pomorska smotra za propagando našega mora i pomorstva »Jugoslavenski pomorac«. U zadnje vrijeme redovito oglašuje Otpremničko d. d. »Expedit« odlazke parobroda iz Trsta, te tako pravi reklamu stranim parobrodarskim društvima. Sa žalostću moram konstatirati, da niti u jednom od ovogodišnjih brojeva ne nalazimo bilo kakov oglas ili plovidbeni red bilo kojeg našog domaćeg paro-

brodarskog društva. Naći će se kogod, koji će osudjivati upravu »Jugoslavenskog Pomoraca« da prima oglas »Expedita«. Ali »Jugoslavenski Pomorac«, koji ima tri puta tolike troškove za tisak pojedinog broja, za koliko se prodaje, živi samo od oglasa, pa nismo mi mu zamjeriti, da prima i oglase »Expedita«. Nego je žalostno, da se naša parobrodarska društva ne sjetu svoje dužnosti i da ne oglašuju u »Jugoslavenskom Pomorcu«. Očekujemo međutim, da će ovo par redaka uroditi plodom, te da će od sada naša parobrodarska društva redovito oglašivati svoj plovidbeni red u »Jugoslavenskom Pomorcu«, jer s tim bi poduprli našu jedinu tako važnu i korisnu pomorsku smotru, a koristilo bi to i parobrodarskim društvima samim. Uskok.

Kultura in umetnost

Joso Lakatoš »Industrija Slovenije«.

Minuli mesec je izšla v Zagrebu knjiga Jose Lakatoša, »Industrija Slovenije« kot 1. zvezek Industrijske biblioteka »Jug. Lloyd«. Knjiga je lepo opremljena in obsega (brez inseratov) 166 strani. Avtor g. Josko Lakatoš je priznan narodnogospodarski publicist in statistik. Posebno vrednost ima njegova »Hrvatska statistika«. Sedaj pripravlja g. Lakatoš veliko statistično delo o Jugoslaviji na podlagi najnovejših statističnih podatkov, zlasti ljudskega štetja. O pričujoči knjigi pravi v pregovoru, da je skušal »izniti po možnosti što vjerniju, pregledniju i sistematskiju sliku slovenačke industrije, kako bi se s njome upoznali i oni, koji nisu imali prilike da je vide na ljubljanskoj izložbi (sajmu), kao što opet, da se prikažu i ona poduzeća, koja bud s kojih razloga na toj izložbi nisu sudjelovala«.

Knjiga je razdeljena v 12 poglavij in sicer: 1. Lesna industrija. 2. Rudarska industrija. 3. Železna industrija. 4. Industrija in predelava usnja. 5. Kemična industrija. 6. Prehranjevalna industrija. 7. Industrija oblačil. 8. Papirna industrija. 9. Električna industrija. 10. Stavbinska in keramična industrija. Razna industrija. 12. Gospodarska zveza. Posamezne veje teh industrijskih panog so razvrščene v poglavjih samih; poglavje »Lesna industrija« je na pr. razdeljeno sledeče: Lesna društva — pohištvo — stolci — glasovjri — vozovi — parketi — merila — kopita itd. Da knjiga lahko posluži tudi tujcem, so napisali panog in vrst tudi v nemškem in francoskem jeziku in radi preglednosti ob robu knjige.

Predvsem slede splošni podatki o dotični panogi industrije (pri lesni industriji na pr. kratak statističen pregled gozdarstva v Sloveniji), na to pa so mavedene posamezne tovarne ali tvrdke in pri vsaki: kaj izdeluje, koliko delavcev zaposluje, koliko iznaša produkcija itd.

Zbiranje teh podatkov je težko, ker nimamo nobene temeljito obdelane uradne ali zasebne statistike in je moral manjvi g. avtor nabirati podrobne podatke po listih, publikacijah in raznih uradnih objavah. Povrh tega se stanje neprenehoma izpreminja: kakor mi je pripovedoval g. avtor, je moral že med korekturo pristaviti več novih tvrdk ali važnih izprememb; dokaz, v kako naglem tempu raste industrializacija naše dežele.

Kljub temu, da knjiga ni tako popolna, kakor bi morda kdo želel, je to pravi sistematičen pregled slovenske industrije, prva podlaga za temeljitejši studij našega narodnogospodarskega življenja. Lakatošev spis je tudi prvi priročnik, ki dobro rabi za praktične namene.

Ni moj namen, da raziskujem, koliko je tu pomanjkljivosti in kakšna bi knjiga morala biti: konstatiram sa-

mo, da je ž njo storjen hvalevreden korak k sistematičnejšemu studiju slovenske industrije in da smo dobili praktičen kompendij, kakor si ga je že dolgo želel naš javni delavec, tako narodno-gospodarski kakor politični, naš novinar, učitelj, trgovec, obrtnik itd. Dobro je, da je to trudapolno delo o slovenski industriji sestavil, Hrvat in da je izšlo v hrvatski založbi.

—o—

x Jugoslovenska umetniška razstava v Beogradu. Jugoslovenska umetniška razstava, ki se vrši v Beogradu o priliki kraljeve poroke so se udeležili umetniki vseh pokrajin naše države. Častno je zastopan tudi naš mariborski umetniški klub »Grohar«, ki ima svojo lastno dvorano in katerega zastopa kot delegat pri razstavi njegov predsednik, g. prof. Cotič, ki je obenem tudi član centralnega razstavnega odbora. Priprave za razstavo so bile dovršene že 1. t. m. Poleg zastopnikov poedinih klubov je prispelo v Beograd tudi obilo umetnikov iz Ljubljane, Zagreba, Sarajeva, Splita, Dubrovnika, Srbije in od drugod. Razstava je bila otvorjena 6. t. m., žal le, da je vsled prepričlega časa, kralj sam ni mogel otvoriti, pač pa ga je pri tem zastopal prosvetni minister. Na razstavi je najbolj zastopana mlada struja, posebno srbski mladi umetniki, ki so prišli iz Pariza, so prinesli s seboj celo kopo del. Kakor že omenjeno, vzbuja naš »Grohar« mnogo zanimanja in se bo s to razstavo prvič razširilo njegovo ime preko ožjih mej. Sploh pa je v Beogradu zanimanje za slovensko umetnost, a osobito za obmejni Maribor jako veliko. Slovenski delegati so bili sprejeti nad vse svečano. Delegati se udeležijo tudi slavnosti in sicer na posebnih tribunah. Med delegati se vrše sedaj tudi pogovori o sklicanju kongresa jugoslovenskih umetnikov, ki se bo vršil najbrže začetkom oktobra t. l. v Zagrebu. Enega prihodnjih dni se bo vršil na čast delegatom slavnostni banket, katerega se udeležijo razne visoke osebnosti.

x Boj alkoholu. Spisal docent dr. I. Robida. Knjižnica zdravstvenega oddelka za Slovenijo št. 3. — Zdravstveni oddsek je izdal 15 strani velike osmerke obsegajoči spis dr. Robide, ki je že znan po svoji knjigi »Psihične motnje na alkoholni podlagi«. Dr. Robidov spis »Boj alkoholu« je namenjen širokim ljudskim vrstam in kot tak popolnoma ustreza svoji nameni. Pove vse, kar ima zdravnik povedati vsakemu poedincu in celemu narodu. Zeleti je le, da bi taki spisi dosegli tudi kaj pozitivnih uspehov na polju protialkoholnega gibanja.

x Zakon o obči upravi. — Zakon o oblastni in srezki samoupravi. Zbirka zakonov III. snopič. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Str. 78. 10. Cena 5 Din., po pošti 35 para več. — Pravkar izšla knjižica z zgoraj omenjenima zakonoma, katerima je pridružena še Uredba o razdelitvi države na oblasti, bo izredne važnosti za vsakogar, ki se zanima za politično življenje. Prinaša namreč zakon, po katerem se bodo v bližnji bodočnosti vršile volitve v oblastne in srezke skupščine. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

x Novi Život. Primili smo 7. zvezku revije »Novi Život« sa sledečim sadržajem. I. Politika. Jedinstvo u organizaciji finansijske kontrole. Od dr. Ninka Perića. Baltičke države od Mih. Stojanovića. Spoljni pregled. Odnosi sa Arbanijom. II. Finansijske i narodna privreda. Pitanje naših pristanjista. Od dr. Josipa Smolake. Od Zeneve do Gjenove. Od inž. Radislava Avramovića. III. Književnost i nauka. Narodna galerija u Ljubljani. Od Pavla Lagarića. Beleške.

x Andrej Strug: Jutri. Iz poljščine prevle Vilko Mazi. Prevodne knjižnice VII. zv. V Ljubljani 1922. Založila Tiskovna zadruga. Cena Din. 8 po pošti 75 para več. Strug je eden najodličnej-

ših predstavnikov poljske moderne, ki je ustvaril poljsko novoromantiko. — Komaj v teku par let je napisal bogato zbirko novel, med katerimi je sprejela kritika baš »Jutri...« z največjo hvalo. »Jutri...« je en sam harmoničen niz pretresljivih scen revolucijskega leta 1833, ki je hotelo z brutalnim nasiljem izbrisati iz zgodovine poslednjo sled poljske kulture in poljskega imena vobče. Glavni junak te povesti preživlja težke ure ki so mu natanko štele: jutri zarano ga obesijo. Poginiti mora za vero v svoje ideale, za svobodo zatirane domovine. Strug opisuje strahovito te agonije z nedosežno rutino, z ognjevitim temperamentom, a vendar brez patosa. Povest prikazuje največjo realnost, a je obdana z najnežnejšo poezijo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

x Češki Mozart. Pariški gledališki list »Comedia« prinaša v eni svojih zadnjih številok članek praškega vseučiliškega profesorja H. Jelineka o mladem komponistu Emilu Nemečku, katerega opero »Kraljičina blodnja« igra sedaj Narodni divadlo. Nemeček je še dijak osmega razreda gimnazije v Pribramu, a omenjeno opero je komponiral, ko je bil star komaj 16 let, toda njegova glasha je tako resna in zrela, da se ga more primerjati z največjimi glasbenimi ženiji Mozartom, Lisztom in Saint-Saensom, ki so tudi komponirali zrele stvari, ko so bili še otroci.

x Novodobno potujoče gledališče. Angleški gledališki ravnatelj Cochran namerava osnovati veliko novodobno potujoče gledališče. Londonskim listom je izjavil, da bo pričel s prvimi predstavami že v pomladi prihodnjega leta. Za transport tega gledališča bo rabil poseben dolg vlak. Gledališče bo mogoče postaviti v 12 urah in imelo bo tudi svojo lastno centralno kurjavo in najmodernejši komfort. Vpizarjalo bo tudi najtežje komade, kakor n. pr. Shakespeareovega »Henrika IV.«, kakor tudi najnovejše revije, katerih oprema ne bo zastajala za opremo prvih londonskih gledališč. Cochran bo šel s svojim gledališčem najprej v večja mesta Anglije, na to pa po vsem svetu. Načrte za to gledališče je izdelal sam Cochran z nekim francoskim arhitektom. Gledališče bo imele prostora za 8000 oseb, zgradil pa bo tudi manjše za 2000 oseb.

x Leonid Andrejev: Plat zvona. Novela. Prevedel Josip Vidmar, založila Tiskovna zadruga kot 6. zv. Prevodne knjižnice. V Ljubljani 1922. Str. 132. Cena 12 Din. po pošti 1 Din. več. Knjiga prinaša štiri novele Leonida Andrejeva. Andrejev, pesnik groze, izbira v teh novelah predmete, v katerih je našlo to njegovo poglavitno občutje poln izraz. Prva govori o grozi požarov, druga izraža grozo, strašno poteptane čiste ljubezni, tretja grozo duha, ki se je razvil pod tlakom npravnega zakona, ki v morilec protestira zoper zločin. Novela »V megli« pa slika notranje propadanje spolno bolnega mladeniča, ki ga v navalu obupa privede do umora in samomora. Noveli »Brezdno« in »V megli« sta v Rusiji izzvali mnogo debat. V literarni debati je posegla celo grofica Tolstoj, ki je Andrejeva po krivici obsodila za pornografa. Poseben odziv pa je našla v ruski publici zlasti prva teh dveh, ki je povzročila, da se je še dolgo po njenem izidu ugibalo in pisalo o usodi posameznih oseb, ki nastopajo v nji. V splošnem je knjiga za predvojno in predrevolucijsko duševno stanje ruskega naroda značilna. — Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

CENJENE DOPISNIKE opozarjamo, da dopisi, ki pridejo v uredništvo po 10. uri dopoldne, za številko dotičnega dne ne morejo več priti v pošto.

Salma

**Neraztrgljivi kavčuk-
petniki za čevlje**

Naš novi roman.

Bernhard Kellerman: Predor.

»Ste že brali »Predor«, sijajni Kellermanov roman?« se je staro in mlado kriterijem vprašalo, ko je »Predor« izšel, in se bodo, ni dvoma, pri nas vpraševali, čim izidejo v našem podlistku prvi odstavki te neodoljivo očarujoče zgodbe iz naših dni, ko slavi tehnika trijumf za trijumfom in se zdi, da zanjo ni nezmotljivih zaprek.

Že uvod je mojstrski podan. V bleščobni lepoti se ti razkazuje nikdar mirujoči, vedno za denarjem dreveči svet ameriških velemogočnikov: milijarderjev in multimilijonarjev, ki bogatijo od nečuvno drznih spekulacij; velepodjetnikov, ki jim noben načrt ni tako smel, da se ga ne bi upali izvesti; vrvenje po bogatinskih okrajih orjaškega svetovnega mesta New York, razkošje po hotelih in zabaviščih itd. Bereš in bereš, pa se ti zdi, da sedi v kinu in da se pred tvojimi očmi z zasopljivo brzino odigravajo živi prizori iz graditve, kakršne še ni videl svet, odkar stoji: gradi se z mrzličavo hitričo pet tisoč kilometrov dolg orjaški predor, ki naj pod neizmerno globokimi vodami Atlantskega oceana veže Novi in Stari svet. Pod dno morja se predor usmeri sto kilometrov južno od New Yorka, poteče čez Bermudsko in Ažorsko otočje, se dotakne severne Španije in se na dan vzpne na biskajski obali v Franciji. Skoz bodo divjali pospešeno drveči brzolaki in hitreje ter varneje nego brzoparniki prevajali osebe in pošto in brzovozno blago. Ni dvoma, da nastane popoln prevrat v prometu med Ameriko in Evropo. Prebivalstvo vsega sveta, bogatini in taki, ki so si iztežka prihranili nekaj denarja, vse je omamljeno po velikanski reklami in hiti znašati denar v blagajnico graditeljskega sindikata, ker si obeta nečuvne dividende od svet preoblikujočega podjetja, ki po splošnem prepričanju mora uspeti. Graditeljski sindikat nabere z vseh krajev sveta milijardne svote in zvabi skupaj nepreštene množice delavstva vseh plemen in narodnosti. In te nebrojne čete vrtajo pod morskim dnem in kopljejo, razstreljujejo in grade in strežejo vse zmagujočim strojem, izumljenim prav v te graditvene svrhe. Ni dvojbe: prihodnjic se v Ameriko popelje v vlakcu.

Kellermannov pripovedni slog je zgoščen, nasičen, hlastno brzeč in pestro slikujoč. Neverjetno plastični so njegovi prizori, prav vidiš jih pred seboj. Kakor na begotnem filmu se brž menjavajo lirčno lepe, idilske slike s truščavimi, hrupnimi, pretresljivimi, v živce dirajočimi prizori: eksplozija v predoru, pogin tisočev delavstva, pobune upornih delavskih mas. Pripoveduje, da se vse iskri in blesti in da pestra lepota omamlja. Kellerman ni samo nenadkriljiv pripovedovalec, ampak tudi pravi pesnik: ko bi si bil ne zmisli nič drugega nego ono genljivo zgodbo o mlademu Allanu, ki je jamski konjar svoja deška leta preživel v temotnem premogovniku, in o njega ostarelem, od naporov poneumljenem konju, bi se mu moralo priznati, da je talent.

Podčrtavamo, da je prevod, ki ga je za naš list oskrbel prvoreden prevajalec, po vsebini verna in bo besedilu vestna neskrajšana obnova popolne izdaje romana, ki je vzbudil velikansko in vseobčno senzacijo, ko je izšel, in ki ga danes pozna in z naslodo čita ves naobraženi svet. V našem prevodu ni izpuščen noben prizor in ni zabrisana nobena niansa. Tudi v tem pogledu se naš podlistek prav ugodno odlikuje od drugih izdaj tega romana. Če kdaj, se jasno izpričuje prav s tem prevodom, da je slovenski jezik eminentno sposoben, lahko umevno in lepo pripovedovati tudi težko izrazljive reči.

»Predor« pričnemo priobčevati nekaj dni po zaključku »Pretrgane pesmi«, najbrže prihajajo soboto, na kar posebno opozarjamo naše naročnike, kakor tudi one, ki še niso, pa nameravajo postati, da ne zamude pričetka.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Sokolstvo.

Ceško Sokolstvo.

Kakor poročajo »N. Listi«, je dr. K. Heller na eni zadnjih sej odbora ČOS (Česka obec sokolska) podal izčrpno poročilo o današnjem stanju Sokolstva na Češkem. Podatki so zanimivi tudi za nas, ker nam dokazujejo, kako ogromna organizacija je češko Sokolstvo, kako globoko je prodrla sokolska ideja med češko ljudstvo in ker tudi nas bodre k nadaljnjemu delu. Prinašamo izvleček po »N. Listih«:

L. 1912. je štela ČOS 38 žup, danes 53, 1156 edinic, danes 3010 edinic in podružnic, 119.000 članov, sedaj 368.888, od teh 264.524 moških in 108.364 ženskih članov. Telovadcev je 50.856, telovadk 33.700. Povrh tega ima ČOS 44.797 moškega, 36.899 ženskega naraščaja skupaj 167.899 naraščaja. ČOS tedaj združuje 618.150 sokolskih duš. Vaditeljev je 12.068, vaditeljic 8.114.

V zadnjih 10 letih se je češko Sokolstvo ojačilo za 1600 novih sokolskih društev in za 223.000 članov. Seveda je prirast telovadcev daleko manjši, zato si ČOS prizadeva, da bi s kar najpogostejšimi kurzi vzgojila več telovadcev in dvignila njihovo vrednost. Edinice so združene v župah, ki štejejo 10—148 edinic. Najmanj edinic šteje Nitranska župa na Slovaškem (10), največ Pippichova vzhodno-češka župa (148), po številu članov pa je najmočnejša Barakova župa (16.429 članov).

Cesto se Sokolstvu očita, da ga podpirajo premožnejši ljudje, kakor tudi občine, ki mu dajejo na razpolago telovadnice. Če bi to bilo res, tedaj bi bilo število telovadnic znatno višje. ČOS poseduje 291 telovadnic in 372 igrišč, a to pomeni, da si mora 80% Sokolstva iskati zavetja v tujih prostorih, pogosto v gostilnah.

Češki sokolski tisk je razmeroma zelo bogat. V ČOS izhaja 1 sokolski tednik, 44 mesečnikov, 1 list za naraščaj in 1 za dijaštvo, skupaj 47 listov. Število naročnikov iznaša 188.210. Poleg tega izhajata 2 zasebna strokovna časopisa. Številne edinice izdajajo tiskana, litografirana ali hektografirana »Poročila«. Upravo te mogočne administracije vodi 20 člansko predsedstvo in odbor ČOS, ki šteje 80 članov (župe pošiljajo v odbor 1 zastopnika od 5000 članov) in 265 župnih funkcionarjev, ki so po poklicih: 83 uradnikov, 77 učiteljev, 35 profesorjev, 12 odvetnikov, 11 trgovcev, 8 delavcev, 8 obrtnikov itd. Od župnih starostov jih je 19 uradnikov, 9 odvetnikov, 8 učiteljev itd. Župni načelniki se dele po poklicih: 17 profesorjev, 13 uradnikov, 9 učiteljev, 6 delavcev, 6 trgovcev. Od župnih načelnikov je 23 učiteljic, 12 uradnic, 8 poročenic in 12 učiteljev. V celoti je od glavnih župnih funkcionarjev 83 uradnikov, 77 učiteljev, 35 profesorjev, 12 odvetnikov itd.

—o—

o Na zlet zagrebske sokolske župe se odpelje Kolo jahačev v nedeljo, 11. t. m., z osebnim vlakom ob 5.20 z glavnega kolodvora v Mariboru. Prihod v Zagreb ob 10.23, povratek iz Zagreba ob 22.20 in dohod v Maribor v ponedeljek ob 4. zjutraj. Zveza iz Maribora v Zagreb in obratno je ugodna in ceno vožnje polovična proti posebni izkaznici, ki se na prijavo udeležbe prejme pri br. Novaku v Narodnem domu. — Zagrebska sokolska župa, v kateri je včlanjenih več sokolskih društev s slovenskega Posavja, posvedoči na svojem zletu vspehe svojega neumornega sokolskega dela, moč in vzrast jugoslovenskega Sokolstva v Zagrebu. Velika javna telovadba, pri kateri sodeluje tudi naša odlična vojska, bo v Maksimiru s pričetkom ob 16. uri. Zvečer pa je narodna zabava v vseh prostorih Kola. Odbor Sokola vabi vse svoje članstvo, da se po možnosti udeleži izleta v čim večjem številu. Zbirališče v Narodnem domu ob pol 5. uri zjutraj.

o Sokol v Studencih poziva one član-podpornike, ki se udeležijo vsesokolskega zleta v Ljubljani, da se javijo v ponedeljek dne 12. in sredo dne 14. vsakokrat po 7. uri zvečer pri tajniku v čitalnici Sokolskega doma v Studencih. Ker se podatki nujno rabijo v svrhu prijave, se pričakuje, da se bratje čimprej odzovejo temu pozivu! Zdravo!

o Prevalje. Koroško sokolsko okrožje priredi dne 18. junija okrožni zlet v Prevalje. Društva in gostje se bodo sprejeli ob 8. uri na kolodvoru. Nato je večja na nastop in ob 15 uri javna telovadba na dvorišču gostilne »Ahac«. Po telovadbi se vrši veselica na istem prostoru. Vabimo vse prijatelje »Sokolov«, da se v obilnem številu udeležijo te prireditve. Odbor.

o Tridesetletnica češkega Sokola v Parizu. Dne 28. maja je slavil češki »Sokol« v Parizu tridesetletnico svojega obstoja. Tako so češki Sokoli že davno pred osvobojenjem gojili stike s francoskim javnim življenjem. Češki »Sokol« v Parizu uživa ugled med francoskimi gimnasti in športniki.

Sport.

o Mariborski »Rapid« je bil 8. t. m. v Čakovcu od tamošnjega SK poražen z 1:3!

o »Slavija« je porazila AC Bersch-wot (belgijski prvak) z 5:3! Drugi dan zopet so Belgijci še bili premagani od »Sparte« z 4:2!

o Lahka atletika Jugoslavije in Rumunije. Pri velikem mednarodnem tekmovanju v lahki atletiki ob priliki kraljeve poroke so jugoslov. atleti znatno prednjačili istim iz Rumunije. Nekateri rezultati: tek na 100 m prvi Popović 11 sek. (Jugosl. Beograd), tek na 3000 m prvi Stefanović 9:44.8 (Sparta Zagreb), metanje krogla prvi Ambrosy 13.90 m (Viktoria Veliki Bečker), Skok s palico prvi Bošković (Beograd, Sokol), metanje diske prvi Witoch 42.93 m (Rumunija), in troskok prvi Červa 12.48 (Rumunija). Teku na 3000 m je prisostvoval sam kralj Aleksander.

o Beogradska rep. : rep. Bukarešte 8:0. Nogometno tekmo reprezentanc glavnih mest Jugoslavije in Rumunije je odločil Beograd za se z 8:0!

o Rumunija : Jugoslavija 2:1. Na dan kraljeve poroke odigrano reprezentativno mednarodno nogom. tekmo je Jugoslovanska reprezentanca zgrubila nepričakovano z 1:2! S tem pripade od kraljevega darjara zlati bokal moštvo Rumunije.

o Zopet poraz angleških profesionalcev! Škotsko poklicno nogometno društvo Aberdeen (Glasgow) je bilo 3. t. m. v Pragi od češke »Sparte« poraženo z 6:2 (3:0)! Za sijajno zmago se ima »Sparta« zahvaliti centerforu Janda, ki je sam dal 4 goale. »Aberdeen« ne doseže sicer precizno mašinerijo »Celtica« ali izkazuje silni elan v igri. Naravnost virtuozno se pa poslužuje one back sistema. Zanimivo je, da je levi krilec škotskih profesionalcev zdravnik, ki je zamenjal zdravništvo z nogometom.

Trgovina, obrt in industrija

Obrtna razstava v Celju 1922.

V kratki dobi komaj treh let po našem osvobojenju stopa na dan v svojem svobodnem razvoju naše slovensko obrtništvo. Brez političnega kričanja in malkontentstva se je naše obrtništvo še najbolj poprijelo pravega napredka in to — smelo rečeno — popolnoma samostojno brez bogve kakih podpor. To nam kažejo naši velesejmi in obrtne razstave. Slovenci pod avstrijskim režimom sploh nobene obrtne razstave niso mogli prirediti; Hrva-ti, ki so imeli dokaj več svobode kakor mi, so priredili deželno razstavo pred kakimi 30 leti, pri nas pa to ni bilo mogoče, ker je znal vladajoči režim to umetno preprečiti le zaradi tega, da bi se ne razvila ona slovenska obrt, ki je v zadnjih 20 letih začela kazati že nekako odporno silo napram nemški obrti. Dokaz našega napredka v svobodni državi so nam obrtne razstave in velesejmi, ki se to leto prirejajo. Poleg velesejmov v Zagrebu in Ljubljani in obrtne razstave v Mariboru, se vrši velika obrtna razstava v Celju od 12. do 22. avgusta 1922.

Za razstavo v Celju vlada v vseh krogih veliko zanimanje. Kako tudi ne. To razstavo priredi najstarejše obrtno društvo v Sloveniji; društvo, ki je kljubovalo celih 30 let vsem navedenim narodnega, političnega in gospodarskega boja, stopa prvič v vele-pomembno prireditvi na plan, ter

hoče javno pokazati zmognosti onega stanu, čegar koristi je med velikimi težkočami energično zastopalo: toliko desetletij. Če se naš jugoslovanski svet ozre na polpreteklo dobo, ko je bilo to narodno obrtništvo brez vsakega vpoštevavanja, se bo čudil gledajoč razstavo, ki je plod naše svobode, ama in volje do dela. Ko pa si bode ogledal umotvore in proizvode tega k napredku korakajočega obrtništva, si bo jedva mogel misliti, da je bil mogoč tak napredek v kratki dobi osvobojenja.

Razstavniki odbor, ki neumorno dela, računa na popoln gnoten in moralni uspeh razstave. Zakaj tudi ne? Saj že samo ime Celje ima po svoji davni preteklosti kakor tudi po dogodkih polpretekle dobe privlačno silo. Ko pride obiskovalec na razstavo, se bo gotovo rad pomudil v Celju še za nekaj dni kot letoviščar, si v senci mestnega vrta in naši bistri Savinji ohladil svojo polt ter se utrdil za nadaljno delo. V dobi razstave se bodo v Celju prirejale tudi različne zabave, tekme, gledališke predstave, koncerti itd. Skrbljivo bode za to, da dobi obiskovalec utis, kakoršnega more dati le pravo napredno mesto.

Treba je le, da razstavljalci ne le po številu razstavljenih predmetov, marveč tudi po kakovosti svojih izdelkov predstavijo slovensko obrt svetu v njeni pravi luči. Obrtništvo in industriji, posebno pa rokodelstvu veljaj poziv: **Prijavite se za razstavo svojih predmetov v kar nazvečem številu.** Še je čas za to, in prilika tako ugodna, kakor nikdar doslej. Ivan Rebek.

—o—

ZAGREBAČKI ZBOR.

Čehoslovački paviljon na Zagrebačkom Zboru. Ovaj paviljon dalo je sagraditi ministarstvo trgovine Čehoslovačke republike, koju će zastupati na ovogodišnjem Velikom Sajmu konzul Čehoslovačke republike u Zagrebu g. ing. Oton Para. U ovom paviljonu biti će zastupane ove grane čehoslovačke industrije: kovinarska, elektrotehnička, tekstilna, kožarska, kemička, stakla te industrija papira. Osobito dobro biti će zastupana industrija poljoprivrednih sprava i orudja, izložit će najbolje i najveće tvrdke poljoprivrednih strojeva: Suchy (vršalice, sječice, sječkarice) Fr. Melichar-Umrath a ake. spol. d. d. Frandys n. L. i Praha parne i benzinske vršaljačke garniture, sijalice, kosilice, žetelice, trijeri, vjetranjače za žito, sječkarice, prekipci, ručne vršalice, vinske preše, krunjače za kukuruz L. Rudolf Bäcker, Rudnice zastupana po tvrdei Kerdić d. d. Zagreb (plugovi), K. i R. Ježek, Blansko, zastupane po R. Bohačeku Zagreb (razni gospodarski strojevi) i Karl Vacek tvornica plugova, Lysa na L.

Oficijelni katalog izložitelja Velikog Sajma nalazi se u štampi, te će za koji dan biti dovršen. Sadržaj je ovaj: 1. Vodič kroz Zagreb, 2. Glavni zavodi, nadleštva, konzulati, 3. Vozni red, 4. Organizacija zagrebačkog Zbora, 5. Razdjelba izložbe, 6. Oznake zagrada i trijemova, 7. Raspored skupina, 8. Nalaz brojeva, 9. Alfabetički popis izlagača, 10. Popis izlagača po brojevima. — Katalog dobiti će se na odredjenim mjestima zbora.

Gdje se u pokrajini mogu nabaviti legitimacije za 50%tni željeznički popust za posjetioce zagrebačkog zbora? Legitimacije za 50% željeznički popust za sve putničke vlakove državne i južne željeznice sa znakom Zbora, koje ujedno vrijede kao permanentne ulaznice za vrijeme trajanja Zbora uz cianu od K 200 mogu posjetioci Zbora nabaviti u pokrajini i to u Mariboru: kod Skladišnog i odpremnog d. d. i u svim ostalim mjestima u kojima se nalaze podružnice I. hrvatske štedionice.

—o—

Trgovska akademija za inozemce v Parizu. Trgovska zbornica v Parizu je osnovala pri trgovski visoki šoli v Parizu »Trgovsko akademijo za inozemce«. V akademijo se sprejemajo: 1. brez izpita, najmanj 17 letni inozemci, ki imajo spričevalo o dovršeni srednji šoli (zrelostno spričevalo) ali temu odgovarjajoča druga spričevala, 2. po prestatem izpitu, najmanj 17 letni inozemci, ki ne morejo predložiti pod 1. navedena spričevala. — Tečaj traja 1 šolsko leto in je razdeljen v

dve periodi: od 4. novembra do 1. marca in od 1. marca do 15. aprila. Vpisovanje se vrši od 1. junija do 15. okt. Trgovska zbornica v Parizu je določila za akademijo letni kredit v znesku 15.000 frankov, ki bo služil za olajšanje šolskih stroškov onim dijakom, ki bodo dokazali, da nimajo na razpolago zadostnih gmotnih sredstev. Podrobni podatki o šolnini in o programu poduka so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Dobava papirja za pakovanje eksploziv. Uprava smodnišnice v Kamniku razpisuje na dan 26. junija t. l. ob 11. uri dopoldne drugo ofertalno licitacijo glede dobave 28.200 kg papirja za pakovanje eksploziv. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ivan Lapajne: Jugoslovanski posojilničar in zadrugar. Drugi popravljeni in pomnoženi natis »Slovenskega posojilničarja«. Navod o poslovanju jugoslovanskih zadrug. 144 strani v VIII. Založil pisatelj. Tiskala br. Rumpret v Krškem. Cena 20 Din. (80 K — vezanemu iztis), oz. 18 Din. (72 K — brošurani knjigi). Knjiga se priporoča upravnikom in snovateljem raznovrstnih pridobitnih in gospodarskih zadrug. Naročila sprejema Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v p. in predsednik »Okrajne posojilnice« v Krškem.

Trgovski gremij poroča, da je prejel od trgovske zbornice nekaj formularjev prošnji za pogojno dovoljenje za nakup deviz v svrhu nakupovanja potrebnih sirovin in obratnih potrebščin v inozemstvu za dobo treh mesecev, kakor tudi formularje »Obaveze« v izjavo, da se bode uvozilo edino ono blago, za katero je bila devica kupljena.

Informativni biro na carinarnicah. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani se je radi stalnih pritožb, da stranke ne dobijo na carinarnicah v Ljubljani in v Mariboru nikakih, oziroma nezadostne informacije in pojasnila o raznih nejasnih carinskih naredbah, obrnila na generalno direkcijo carine v Beogradu s prošnjo, naj bi se pri glavnih carinarnicah I. reda v Ljubljani in v Mariboru odredil po en izveščan carinski uradnik, da bi brezplačno dajal uradno strankam carinske informacije, kakor je bilo to v srbskem carinskem zakonu predvideno za carinarnico v Beogradu. Zbornica je sedaj prejela od generalne direkcije carin v Beogradu obvestilo, da so se ukrenili vsi potrebni koraki, da se tudi pri carinarnici v Ljubljani v najkrajšem času ustanovi carinski biro, ki bo po členu 51. carinskega zakona dajal na pismena vprašanja pojasnila o kakovosti blaga.

Davek na poslovni promet. V uradnem listu izide te dni razglas finančne delegacije št. A I 6-3 ex 1922., ki zadeva izvršitev zakona o davku na poslovni promet. Ker je razglas važen, opozarjamo nanj prizadete kroge, da se točno ravna po izdanih navodilih in s tem varujejo svoje pravice, predvsem pravice pritožbe.

Dobava drv. Komanda Potiske divizijske oblasti v Subotici želi nabaviti 31.200 m³ drv za razne svoje garnizije. Interesentje se pozivajo, da stavijo svoje ponudbe intendanturi Potiske divizijske oblasti v Subotici. Natančnejše podatke dobe interesentje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dobava amonijevega solitra in trinitronaftalina. Smodnišnica v Kamniku razpisuje na dan 14. junija 1922. ob 11. dopoldne drugo ofertalno licitacijo glede dobave 220.000 kg amonijevega solitra in 50.000 kg trinitronaftalina. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava raznega materiala. Odelonje za mornarico v Zemunu želi nabaviti potom direktne pogodbe razni material, kakor: železni minij v prahu, čopiče, ključavnice (žabnice), vrvi, žarnice itd. Ponudbe je poslati imenovanemu odelonju najkasneje do 20. junija t. l. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Cene žitu v Zagrebu vključ v naraščanju dinarja tudi naraščajo. Koruza je stala 7. junija 13—13,20 K.

g Novo tvornico testenin je osnovala v Splitu zagrebška trgovska družba »Vestra«. Tvornica bo proizvajala dnevno 3000 kg testenin.

Redni letni občni zbor Občeslovenskega obrtnega društva v Celju se vrši v nedeljo dne 11. junija 1922 dop. ob 9. uri v restavraciji Narodnega doma v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo gospodarskega sveta. 2. Izvolitev računskih revizorjev. 3. Sklepanje o proslavi društvene 30-letnice. 4. Poročilo delegata o glavni skupščini Saveza hrv. obrtnika v Bakru. 5. Predavanje o volitvah v oblastno skupščino in sklepanje o eventuelnih kandidaturah. 6. Slučajnosti. Občni zbor je po § 18. društvenih pravil ob določenih uri sklepčen ne glede na število navzočih članov.

Dobava desk, plohov in tramov. — Pokrajinska monopolska direkcija v Ljubljani razpisuje na dan 3. julija t. l. ob 11. dopoldne v pisarni Tobačne tovarne v Ljubljani ponovno ofertalno licitacijo glede dobave desk, plohov in tramov. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mesa. Pismene neposredne pogodbe glede dobave mesa za čas od 1. julija do konca septembra 1922., ki bi se imele skleniti 8. junija t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri komandah vojnega okruha v Celju in Mariboru ter pri komandah mesta v Ptuj in Slovenski Bistrici, se bodo sklepale istotam 13. junija t. l.

Carine prosti uvoz stekla za izdelavo ogledal. Generalna direkcija carin obvešča trgovsko in obrtniško zbornico, da je carinski svet v svoji seji z dne 8. maja 1922. odobril carine prosti uvoz stekla za izdelavo ogledal v debelini 4 do 8 mm, ker je tako steklo smatrati v zmislu naredbe 61602 z dne 23. sept. 1920. za polufabrikat.

Dobava raznega materiala za Tobačno tovarno v Ljubljani. Pokrajinska monopolska direkcija v Ljubljani razpisuje na dan 19. junija 1922 ob 11. dopoldne ponudbeno dražbo za dobavo sledečega materiala za Tobačno tovarno v Ljubljani: Škrob, ali kantna slama, slama za ustnike, špaga, špirit rektif., lepenka valovita, žičnike, etikete za smotke, škrobni sirup, štoraks, mast tovozna, milo pralno, olje cilindsko in strojno, petrolej, sveče, vžigalice, kontrolni listki, cement, šamotna opela, bencin, lepenka, ogelje in metle ter omele (Bartwische). Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja jelovih desk. Državni komisar na sekvestrovane imanju Snežnik (Schönburg-Waldenburg) naznanja, da proda dne 14. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v svoji pisarni na Snežniku potom ofertalne licitacije 800 m³ jelovih desk. Predmetna objava je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava materiala za izdelovanje obleke, železnih postelj ter kožuhov. Uprava vojne odeče I. v Beogradu (Donji Grad) razpisuje na dneve: 16., 19., 21., 24., 26. in 27. junija tega leta ofertalne licitacije glede dobave blaga za vojaške in mornariške obleke, platna za podlago, drila za torbice, gumbov, vrvice (našivov), čenčnikov itd. za čepice, sukanca, železnih postelj in kožuhov. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Popust na njemačko avstrijskim prugama Južne željeznice. Ravnateljstvo Južne željeznice u Beču dovolilo je za skupne izlete posjetnicima zagrebačkog velešajma kod osobnih, brzih i D vlakova 50% popusta.

Legitimacije za 50% željeznički popust za posjetnike Zbora. Legitimacije izdane po upravi Zagrebačkog Zbora, koje služe na željeznici za dozvolu 50% popusta na vožnji za vrijeme od 25. svibnja do uključivo 25. lipnja, vrijede i za produženo vrijeme trajanja zagrebačkog zbora.

Partija št. 59.

Mojsterski turnir Weston-Supermaare aprila 1922.

Igra damskega kmeta.

Beli: B. Kostič.	Crni: G. Maroczy.
1. d2—d4	Sg8—f6
2. Sg1—f3	e7—e6
3. c2—c4	c7—c5
4. d4—d5	b7—b5
5. c4×b5?	Lc8—b7
6. d5×e6	f7×e6
7. e2—e3	d7—d5
8. Sb1—c3	Lf8—d6
9. Lf1—e2	0—0
10. 0—0	Dd8—e7
11. Dd1—c2	Sb8—d7
12. Le2—d3?	c5—c4
13. Ld3—e2	Sd7—c5
14. Sf3—d4	Sf6—e4
15. Sc3×e4	Sc5×e4
16. f2—f4	e6—e5
17. Sd4—c6	Lb7×c6
18. b5×c6	e5×f4
19. Le2—f3	Ld6—c5!
20. b2—b4	Lc5×b4
21. Ta1—b1	Lb4—c5
22. Tb1—b7	f4×e3
23. Dc2—e2	De7—e6
24. Lc1—b2	c4—c3
25. Lf3×e4	c3×b2
26. Le4—f3	De6×c6
27. Tb7×b2	Lc5—b6
28. g2—g3	Tf8—f5
29. Kg1—g2	Ta8—f8
30. Tb2—c2	Dc6—e6
31. De2—d3	De6—f7
32. Dd3—e2	h7—h5
33. h2—h4	d5—d4
34. De2—c4	d4—d3

Beli se uda. Za to partijo je dobil Maroczy lepoto nagrado.

—o—

Jugoslovanski šah. turnir v Rogaški Slatini. Dne 5. junija so se delegati celjskega in mariborskega šah. kluba (za Celje: dr. Schwab, za Maribor: podpredsednik banskega stola v p. pl. Raitzner, sodnik Kramer, dr. Stefančič, dr. pl. Kruglewski in phil. Stupan) posvetovali s kopališko upravo radi prireditve jugoslov. šah. turnirja, ki bi se vršil koncem julija ali v prvi polovici avg. t. l. Uspeh posvetovanja je bil nad vse zadovoljiv. Turnirski program se objavi čimprej.

Maroczy-ante portas! Beograjsko »Vreme« poroča, da pride madžarski champion Geza Maroczy dne 20. t. m. v Beograd, kjer bo igral nekaj partij z B. Kostičem, nato bo Maroczy gostoval v Novem Sadu, Ljubljani in Mariboru; v zadnjih dveh krajih bo igral nekaj partij z dr. Vidmarjem.

Iz šahovskega sveta. Dne 23. aprila se je vršil brzojavni match Buenos Aires — Newyork; 2 partiji sta bili remis, ostale 4 po razsodil Capablance, ki je med tem odpotoval v Evropo. — Dne 18. maja je Capablanca igral v Parizu 40 simultanskih partij ter je 39 dobil in eno zgubil; to predstavo je priredil »Petit Parisien«, ki je Capablance honoriral z 5000 fr. — V Hastingsu (Anglija) se letos kmalu po londonskem turnirju vrši championturnir Capablance—dr. Lasker—Rubinstein—Aljehin.

Strokovno šah. glasilo. »Jugoslov. šah. savez« je sprejel predlog mariborskega šahovskega kluba glede izdaje strokovnega lista. List bo izhajal v Mariboru v tisku »Mariborske tiskarne«. Prva številka izide prihodnji mesec.

Revanžni match Maribor Zagreb Zagrebški šahovski klub je mariborskemu poslal vabilo na revanžno tekmo, ki se vrši v letošnji jeseni v Zagrebu ter bo trajala 2 dni; vsaki klub postavi 8 igralcev.

Match Ljubljana-Maribor. I. Prolog v »Novi dobi« od 4. junija: Tekma se vrši 4. in 5. junija v Celju v mali dvorani hotela »Union«. Maribor pošlje v borbo g. Kramerja, enega najodličnejših jugoslov. šahovskih amaterjev. Tudi sicer šteje mariborski klub izveščane igralce, kar je najbolje dokazal s svojimi zmagami nad Celjem in Zagrebom. Na drugi strani je ljubljanski klub izgubil svojega najboljšega igralca g. Poljanca, sedaj šahovskega prvaka v Beogradu. Zato izgleda na prvi pogled, da bo zmagal Maribor. Vendar pa šteje ljubljanski klub celo vrsto teoretsko naobraz-

nih in discipliniranih igralcev in ako pošlje on zbrano moštvo, mora zmagati, najmanj pa ima enake šanse za zmago kot Maribor. Zagrebški klub, ki je po našem mišljenju najjačji šahovski klub v Jugoslaviji, je pri zadnji tekmi očitno podcenjeval slovenske klube in je zato doživel tudi občuten poraz. Razume se, da bo pozval zmagovalce na revanžni match, da si zopet pridobi svoj stari sloves. Celjski šahovski klub si je prizadeval, da se ta tekma vrši v Celju in je prevzel tudi vse potrebne priprave. V pondeljek zvečer ob 8. uri se vrši družabni večer v čast došlim gostom, ki ga priredi celjski šahovski klub.

II. Poročilo v »Novi Dobi« od 8. junija: Šahovski match za prvenstvo v Jugoslaviji bi se imel vršiti 4. in 5. junija v Celju. Prvenstvo, ki si ga je priboril mariborski šahovski klub s svojo zmago nad Zagrebom, mu je ostalo tudi to pot. Z žalostjo pa se mora konstatirati, da se to ni zgodilo vsled izida tekme, temveč vsled obsežne vredne nediscipliniranosti in skrajne lahkomišljenosti ljubljanskega šahovskega kluba. Med tem, ko so dospeli igralci iz Maribora (šest) polnoštevilno in pravočasno, se od ljubljanskih igralcev dva sploh nista javila, trije pa so dospeli z znatno zamudo. Nerazumljivo je tudi, da ljubljanski šahovski klub sploh ni smatral za potrebno, obvestiti svoje nasprotnike o nastalih zaprekah. Tako voditelj turnirja ni ostalo drugega kakor proglasiti Mariborčane za zmagovalce in vložiti protest pri jugosl. šahovskemu savezu proti nevalificiranemu ravnanju ljubljanskega šahovskega kluba. Ta izid dolgo pričakovanega matcha je tem bolj obžalovati, ker šteje ljubljanski klub v svoji sredi odlične igralce, manjka jim pa, kakor se vidi, resnost in športna disciplina, ki sta predpogoj vsakega resničnega uspeha. Želeti je sam, da se razmere v ljubljanskem šahovskemu klubu temeljito razčistijo, sicer isti ne more pričakovati, da ostali klubi sploh še tekmujejo z njim. Celjski klub je za šahovsko tekmo Maribor-Ljubljana izvršil vse predpriprave z največjo vnamo in vestnostjo do najmanjših podrobnosti. Seveda ni mogel pri tem računati, da bi se match sploh mogel izjaloviti. Proti vsemu pričakovanju pa se tekma vsled krivde ljubljanskega šahovskega kluba ni vršila. Prisotnost delegatov mariborskega kluba pa se je porabila v to, da se je sklenila ožja zveza med obema kluboma v svrhu skupnih prireditvev. Prva taka prireditev, ki naj velja tudi kot nadomestilo za odpadlo tekmo, bo turnir v Rogaški Slatini, h kateremu bo povabljenih 4 do 5 najmočnejših jugoslov. amaterjev. — V sredo 7. t. m. se vrši občni zbor v klubovem lokalu. Po leg običajnega dnevnega reda se vrši tudi slavnostna izročitev diplome častnemu članu g. dr. A. Schwabu.

Pretrgana pesem.

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa.

Prevel Vinko Albič. (27)

Vstal je in šel na vrt. V širokem, senčnatem drevoredu, ki je bil vstric zanemarjenega vrta, se je zopet ustavil. Opazoval je malo hišico v fižolovem zelenju in posebno mali prostor pred vhodom, ki sedaj ni bil prazen. Na ozki klopi je sedela v črni obleki starejša žena in z belo čepico na glavi. Pletla je nogavico; njene igle so se lesketale v solncu kakor jeklene iskre.

»To je bržkone gospa Matkiewicz-eva!« je pomislil knez Oskar.

Preudarjal je za hip, potem pa je odprl vrata v plotu in stopil v sosednji vrt.

Ko je gospa opazila proti njej gredečega tujca, je vstala s klopi, in ko jo je pozdravil z vpludnim poklonom, ga je ogovorila z dobrovoljnim usmevom okrog širokih ust.

»S čim naj vam bom na uslugo, svetlost? Izvolite stopiti bliže in sedeti pred mojo hišico. Velika čast bo zame. Prosim, le bliže, svetlost!«

Pri tem bodrečem pozivu se ni priklonila enkrat, temveč najmanj desetkrat, kar ni bilo tako lahko, ker se je na itak ozkem prostoru šopirila debela mačka, ki je klub knezovemu priходу obležala na blazini. Kljub tesnemu prostoru je delala gospa Matkiewicz-eva obširne, globoke poklone. Med tem so se pod kratkim krilom pojavljale

ajene noge v belih nogavica in copatah.

»Počastite mojo ubogo kočo in sedite, svetlost. S čim naj vam poslužim?«

Na kratko se je priklonila skoro pri vsaki besedi in vsakokrat pokazala bele nogavice, slednjič je sedla na svoj prostor, z iglami in klobčičem v naročju.

Knez ni sedel, a stopil je na mali prostor, snel klobuk in vprašal vljudo:

»Ali obitelj Wygryczewa ne stanuje več tukaj?«

»Ne, ne stanuje več tukaj,« je pribrnila stara gospa in odkimala; »davi na vse zgodaj so se preselili v drugo stanovanje, sedaj sem jaz sosedka vaše prevzisenosti. Haha!«

Knez je vprašal z mehkim glasom in gosposko ljubeznjivostjo:

»Ali imam čast, govoriti, z gospo Mutkiewiczovo?«

»Da, vaša svetlost, moje ime je Mutkiewicz, vam na službo.«

»Ali smem zvedeti, kam je šla rod-bina Wygryczewa?«

Pri tem vprašanju je z velikega, rdečega obraza stare gospe izginil do-brodušni, ljubeznivi smehlaj, na nje-ga mesto pa je stopil izraz globoke res-nobe, združene z žalostjo in sočutjem.

Dvignila je k njemu modre oči, po-časni odkimala z glavo in odgovorila:

»Tega ne sme nihče vedeti. Ne nih-če ne sme tega vedeti.« Dvignila je rumeni, gubasti prst do ust in ponovi-la še enkrat:

»Ne smem povedati.«

Pri tem povdanku ji je klobčič padel iz naročja in se zavrtel čez poškodovana vežina tla. Poskušala ga je pritegniti k sebi z nitjo, a se ji ni posrečilo.

Knez se je pripognil, pobral klobčič in ga dal stari, častitljivi gospe.

Osupla je naglo vstala s sedeža in se zopet globoko priklanjala:

»Hvala vam, svetlost, da ste se po-trudili, prav hvaležna sem vam.«

Ob vratih stoječ, z globoko nabranim čelom in rdečimi lisami na blelih licih je vprašal knez:

»Mislite li, da bi delalo težave, zve-deti za novo stanovanje rodbine Wy-gryczewe, ako bi jo hotel poiskati?«

Ona je sklenila kratke, debele prste in vzkliknila:

»Vaši svetlosti je vse lahko. Moj Bog! Ako ima človek taka sredstva in take zveze, potem je ni zapreke, ki bi je ne premagal. Svetlost bi gotovo hitro zve-deli za njih stanovanje. Toda ...«

Poredno se je posmejala.

»A svetlost ne boste iskali ...«

On se je očitno zanimal za vse po-jave na svetu, kajti tudi to staro ženo je opazoval nekako radovedno. Razen tega ga je s togimi čipkami bogato obšila avba, ki jo je imela na glavi, spomi-njala marsikakega prijetnega trenutka. Dvakrat jo je videl v Klarinih rokah.

Ne da bi se premaknil z mesta ali se prestopil, je prekrizal roke in vprašal zopet:

»Zakaj pravite s tako gotovostjo, da ne bom iskal rodbine Wygryczewe?«

Stara gospa je pogledala zvedavo, pomežikala z očmi, ki niso imele več tre-palnic, ter odgovorila:

»Svetlost ste dober gospod, to sem takoj videla. Da, da! Iz marsikake peči sem jedla kruh, spoznala marsikakega kneza ali grofa ko sem v mladih letih kot hišna služila na velikih dvorih. Vse u-ganem, malenkost mi zadostuje, da spo-znam človeka. Med knezi in med navad-nimi ljudmi so različni značaji. Svetlost ste dober človek. Malenkost mi je to od-krila.«

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Restavracija

Narodni dom, Maribor

priporoča pristna domača in dalmatinska vina od K 36— dalje. — Vedno sveže bok in marčno pivo. — Vsak dan sveži vampi (tripe). — Vsak petek sveže ribe iz morja, kakor tudi iz sladkih vod.

927

Sprejemajo se mesečni abonenti po zmernih cenah na meščansko hrano.

Mala oznanila

Sposobnog majstora i ra-dnike za sušenje šljiva a la Goricien (ljuštenje bez košpe sumporisane) trebam. Ponudbe sa detaljnim uslovima i refe-rencijama poslati Nikola A. Jovanović, Valjevo, Srbija. 889 3—3

Praktikantinja, vešča steno-grafije in strojepisja, išče služ-be. Naslov se izve v upravi „Tabora“. 922 3—1

Izobražena vdova išče mesto oskrbnice pri starejšemu gos-podu. Ponudbe pod „Poste-nost“ na upravo. 919

Proda se: 2 postelje iz trdega lesa z ponočnim omaričam. Vpraša se: Smetanova ulica št. 46, II. ndst., vrata 10. 930

Proda se: 2 trdi postelji a 70 D, 4 postelje iz mehkega lesa a 50 D, nočna omariča 35 D, omara za perilo 80 D, velika miza, 2 karnise a 20 D, žimnica. Vpraša se: Rotovski trg 8-I, levo. 931

Lepa soba v bližini kolodvora za dva gospoda se odda s hrano. Naslov se izve v upravi „Tabora“. 924

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Zamenjam lepo hišo, ki ima krasno in ugodno lego na spod. Koroškem (avstr. rep.), za hišo v Jugoslaviji. Hiša je v prav dobrem stanju, ima večji vrt in zadostuje za večjo družino. Naslov pove uprava „Tabora“. 934

Družinska hiša, skoraj nova, z velikim vrtom in gospodarskimi poslopji, se ceno proda. Kupec se lahko takoj vseli. Kmetija pri Poljčanah, 120.000 kron. 923

Trgovina ob glavni cesti s stanovanjem in pohištvo se po ceni proda. 923

Gostilna, mesarija in spe-cerija ob glavni cesti. Prometna pisarna „RAPID“ Ma-ribor, Gosposka ulica 28.

Prazne zaboje, v zelo dobrem stanju po izredno nizki ceni, prodaja Tobačna glavna zalo-ga v Mariboru. 625 10-6

Jetika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni **dr. Pečnik** ordinira s izjemo torka in pet-ka v St. Jurju ob j. z. Kupujte tudi njegove tri knjige. Navo-dila, kako do zdravja priti, o-zdraviti. 483

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti lek Zelenkinajpoprej v Solsko ulico poglej! Tamkaj spalnice ne-štete, od najboljših kvalitete tam so klubske gar-niture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sohe, tam preproge in po-dobe in še vse, kar kdo želi. 1804 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak Maribor, Solska u. 5

Poskusite in se bode te prepričali da se edino v trgovini 929

Fran Starčič

Vetrinjska ulica šte. 15

kupi špecerijsko in manufakturno blago po zelo nizkih cenah

Podpirajte slovenske tvrdke!

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodit gumbi iz roževine in ametnega roga, (smamka „Galalith“), ustniki za smodke, svalčice, pipe in flinke, gumbi iz biserevine (Perimutter) za perilo. Drkaji na palice in dežnike iz narav-nega roga. Telefon šte. 5. Bančni konto: Obrtna banka, Ljubljana. Poštai ček, račun šte. 1125. 502

Carinska posredovalnica in spedicija

„GROM“ Maribor, Aleksandrova cesta šte. 53

prevzema ocarinjenje blaga in vse druge carinske zadeve,

tudi oskrbi

928

„ODOBRENJA ZA DEVIZE“

pri Narodni Banki v Ljubljani — potem svoje centrale.

Zaloga čevljev Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

1astnega izdelka

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

VABILO na SUBSKRIPCIO NOVIH DELNIC - D R A V E -

lesne industrijske delniške družbe, Maribor.

Redni občni zbor naše družbe je sklenil dne 27. maja t. l. povišati delniško glavnico

od K 10,000.000 na K 15,000.000

z izdajo

10.000 novih delnic po K 500.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi štirih starih delnic eno novo po K 580.—, prištevši 5 odst. obresti od nominale K 500.— od 1. jan. 1922 do dneva vplačila.
 2. Novi delničarji dobe delnice po kurzu K 780.—, prištevši 5 odst. obresti od nominale K 500.— od 1. januarja 1922 do dneva vplačila.
 3. Delnice tretje emisije participirajo na čistem dobičku za leto 1922.
 4. Delnice se bodo izdajale po 25 komadov skupno in se bodo izročile podpisovateljem proti vrnitvi začasnega potrdila v približno dveh mesecih po končani subskripciji.
 5. Reparticijo delnic za nove delničarje si pridržuje upravni svet do 5. julija 1922. Po preteku tega roka se bo povrnila vplačana protivrednost za nedodeljene delnice.
 6. Podpisovanje delnic nove emisije se vrši od 10. do 30. junija 1922 in sicer pri
 - a) Ljubljanski kreditni banki, podr. v Mariboru,
 - b) Centralni banki d. d. Zagreb, podr. v Mariboru,
 - c) Trgovski banki d. d. Ljubljana, podr. v Mariboru,
 - č) „Dravi“, lesni industrijski delniški družbi v Mariboru, Aleksandrova cesta štev. 51.
- Naša družba se je v dveh letih svojega obstoja izredno razvila, tako, da sicer visoka delniška glavnica nikakor ne more več zadoščati. Ker je povpraševanje po izdelkih naše tovarne za upognjeno pohištvo v Zbelovem vedno večje, tako, da komaj zadoščamo naročilom, moramo tovarno primerno razširiti. Delni znesek povišane glavnice se bo uporabil za nadaljno moderno ureditev našega podjetja v Mariboru, kjer smo vpeljali strojno in stavbeno mizarstvo. Prepričani smo, da bomo tudi l. 1922 zaključili z lepim čistim dobičkom, ki bo čisti dobiček leta 1921 v znesku K 1,738.270⁸³ še izdatno presegal.

Sloves, ki ga uživajo naši izdelki in sploh naša družba, si hočemo tudi v bodoče ohraniti.

V Mariboru, dne 1. junija 1922.

**Upravni svet „Drave“,
lesne industrijske delniške družbe,
Maribor.**

903

3-3 Med. univ. Dr. 878

L. NOVAK

Razlagova ulica 25

ordinira od 1/12. do 1. in od 2. do 3.

NAZNANILO!

**Ker so najini kavarniški
lokali že na novo urejeni
ter je opremljen tudi
prahu prosti vrt z vsem
potrebim, nam je mo-
goče odslei dalje obra-
tovati zopet v polnem
obsegu.**

932

**Priporočava se za obilen obisk
ALOJZIJ in ALOJZIJA KÄFER
kavarna „R O T O V Z“**

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

DRAZBA LOVOV.

Lovska pravica krajevnih občin Statenberg in Spodnja Ložnica se da potom javne dražbe do 30. junija 1928. v zakup. Dražba se vrši na uradni dan v Slovenski Bistrici v četrtek dne 6. julija t. l. od 10. ure naprej in sicer prva občina Statenberg in druga Spodnja Ložnica.

927

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI. P O Z I V

k subskripciji novih delnic XII. emisije.

S sklepom občnega zbora delničarjev od dne 24. aprila 1922 k temu pooblaščen upravni svet Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani je sklenil provesti zvišanje delniške glavnice

od K 50,000.000.— na K 80,000.000.—
z izdajo

75.000 novih delnic po K 4000.— nom.

pod sledečimi pogoji:

- 1.) Dosedanjim delničarjem pripada pravica subskribirati na podlagi 5 starih 2 novi delnici po tečaju K 650.— tel quel. Odlomki delnic se ne vpoštevajo.
 - 2.) Novi delničarji morejo subskribirati delnice po tečaju K 850.— tel quel. Reparticija teh delnic je pridržana upravnemu svetu.
- Za nedodeljene delnice se vplačila vrnejo do 31. julija t. l.
3. Protivrednost subskribiranih delnic je vplačati takoj pri subskripciji.
 4. Subskripcija se vrši od 15. do 30. junija 1922.
 5. Kot subskripcijska mesta so določena:
 - a) Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Brežicah, Celju, Gorici, Kranju, Mariboru, Metkoviću, Novem Sadu, Ptuj, Sarajevu, Splitu in Trstu.
 - b) Hrv. Slav. zemaljska hipotekarna banka v Zagrebu.
 - c) Beogradska ujedinjena banka v Beogradu, Hotel Moskva.
 - č) Živnostenska banka, filijalka na Dunaju.
 - d) Živnostenska banka v Pragi.
 6. Nove delnice so deležne dobička za drugo polovico leta 1922, opremljene s polkuponom št. 22 in se izroče subskribentom proti vrnitvi začasnih potrdil do konca l. 1922.
 7. Azijski kurzni dobiček se dodeli po pokritju izdajnih stroškov in pristojbin pokojninskemu in stavbenemu rezervnemu fondu banke.
 8. Uspeh emisije je zajamčen po garancnem sindikatu.

926

V LJUBLJANI, 7. junija 1922.

Upravni svet.

Kavarna v mestnem parku. V nedeljo, dne 11. junija 1922 z začetkom ob pol 10. uri predpoldanski koncert.

ZOPET DOŠLO!

Velika izbira: Dežnih plaščev, perila, klobukov, samoveznic, moških pasov, palic, čevljev itd. po najnižji ceni pri 818

Jakob Lah, Maribor
Glavni trg šte. 2.

Seno slamo in drva

prodaja

Andrej Oset

Aleksandrova cesta št. 57
855 / Telefon 88. 10-9

Naznanilo cenj. občinstvu!

Vsled preureditve moje trgovine prodajam od danes naprej vse blago

20 odsto pod dnevno ceno.

Gospodje trgovci dobe še znaten popust.

Za obilen obisk se priporoča

906 3-3

Martin Stadler, trgovina z meš. blagom

na drobno

Maribor, Vetrinjska ulica 26

na debelo

Po vsem mestu
- - - - se govori:

 Kdor kupuje pri

Letonji

Aleksandrova cesta št. 23,

— je res zadovoljen —
perilo,

drobnarije,

ostanki,

bluze,

vse lastni izdelek. o o o o 920

Konec velike razprodaje

nepreklicno

v sredo, dne 14. junija.

VABILO na SUBSKRIPCIO DELNIC

Mariborske tiskarne d. d. v Mariboru.

Redni občni zbor dne 11. aprila 1922 je sklenil zvišati delniško glavnico

od K 2,500.000 na K 3,000.000

ter pooblastil upravni svet, izdati 2.500 komadov novih delnic po 200 K nom., glasečih se na ime, pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se pridrži pravica do nakupa ene nove delnice na pet starih po kurzu K 300.
2. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 10 in 25 delnic.
3. Delnice participirajo na čistem dobičku družbe od 1. jul. t. l. naprej.
4. Kupnino je vplačati v gotovini pri podpisu.
5. Rok za subskripcijo delnic se prične 6. junija in traja do včetega 20. junija 1922.
6. Prijave sprejemajo podružnice Slavenske banke d. d. v Mariboru, Ljubljani, Celju, Murski Soboti in Gornji Radgoni.
7. Repartitijo delnic si pridržuje upravni svet.

V Mariboru, dne 30. majnika 1922.

886

Upravni svet
Mariborske tiskarne d. d.
v Mariboru.

Zahtevajte povsod - - CHARTREUSE **tvrdke M. Druškovič in drug družba z o. z.**
Maribor, Koroška cesta št. 39. - - 918

Radi likvidacije tvrdke

„MERKUR“

Maribor, Cankarjeva ulica šte. 1

se bode prodajala velikanska zaloga volnenega, suknenega, platnenega, konfekcijskega in drugega manufakturnega blaga, robcev, nogavic, srajc i. t. d. i. t. d. na drobno.

Velika prodaja

— ki bode trajala samo nekaj dni —

se začne dne 6. junija 1922.

894 3-3

Ker se taka redka prilika ne bode več tako hitro nudila in ker bode v jesen blago veliko dražje, se priporoča, da si nabavi vsakdo svoje potrebščine že sedaj. V zalogi je samo **prvovrstno češko in angleško blago.**